

Uudised

Linnaaednik tahab sooja saabumisel südalinna kevadlilledesse ehtida

Kristiina Kupper

Kevade ja sooja saabumisega puhkeb Pärnu öitsele. Sedapuhku sootuks erinevalt. Uue väljanägemise saab Mudaravila esine plats, kuhu eelmisel sügisel on maamulda pistetud üle 2000 tulbi ja 400 nartsissi sibulat. Rüütli tänavat ja bussijaama kaunistavad 1000 kolme eri värvi tulbiõit. Koidula pargis hakkavad õitsema hüatsindid. Edasi mööda Ringi tänava alleed jalutades näeme tuhandeid sinililliidid.

Kindlasti tasub kõndida ka Ranna pargis - üllatusi leidub! Peale sibullilled eotavad parimat kohta silmailu pakkumiseks 3500 võorasema.

Sotsiaalhoolekande kontorites jätkub avalduste vastuvõtt ühekordseks toetuseks

21. märtsist jätkub pensionäridelt avalduste vastuvõtmine ühekordseks 500 krooniseks toetuseks piirkondlikes hoolekandekontorites aadressidel Kuninga 19, Kaevu 27, Metsa 14 ja J.V. Jannseni 5.

Pärnu Linnavalikogu 16. veebruari otsuse järgi on õigus saada üldise hinnatõusu kompensatsiooniks ühekordset toetust summas 500 krooni kõigil riikliku pensioni saajatel.

Piirkondlikud hoolekandekontorid on avatud esmaspäevast reedeni k 8.30 - 12.00, neljapäeval on vastuvõtt ka pealelõunasel ajal kell 14.00 - 17.00. Tänaise päeva seisuga on toetuse saamiseks esitatud 11 100 avaldust. Avaldusi saab esitada käesoleva aasta lõpuni. Laekunud avalduste järgi hakatakse toetusi välja maksa alates maikuust. Reeglina saab taotleja toetuse kätte samast kohast kust pensionigi - oma pangaarvelt, postkontorist või kojukandeteenuse vahendusel.

Raekoda on raadioeetris igal esmaspäeval

Kuula saadet "Raekoda eetris" igal esmaspäeval Raadio Pärnus algusega kell 15.00.

Otsesaates arutlevad linna juhid ja ametnikud Pärnu aktuaalsetel teemadel ning paotavad ust otsuste tegemise kõõgipoolle. Vajadusel võtavad saates osalejad otseühendust oma ala ekspertidega ja arvamusi liidritega, et küsimusele mitmetahulisem selgitus saada.

Täna kell 20.26 algab kevad

Supelasutus muutub kunstikeskuseks

Uue supelasutuse avamisega 1927. aastal alustati esimeses maailmasõjas kannatada saanud kuurordi taastamist. See oli teine kord, mil ehitati üles Pärnu kuurort. Täna seisame taas vajaduse ees lükata käima ehitusprotsess. Seekord kultuurivallas.

Mudaravila ootab uut väljakutset

Linna tuntuim ehitus, tänane mudaravila ootab kasutuna seistes uusi väljakutseid.

Hoone valgusküllased ruumid ja saalid kujutavad endast kunstiloojatele kahtlemata inspireerivat keskkonda. Vanale mudaravilale uue elu andmisega poeb Pärnu kultuurilisse uus eluvaim, mis ootab koos hoonega väärikaid väljakutseid.

Pärnu mudaravila hoone uuendamisel kunsti ja kultuurikeskuseks võidab linn juurde võimalusi saada ja pakkuda palju häid emotsioone.

Ainuüksi selle klassitsistliku hoone võlu on sedavõrd lummutav, et püüda teda sadadele tuhandetele fotodele. Kui me suudame anda pilkupüüdvale fassaadile atraktiivse sisu, ei ole me täitnud ära üksnes kasutu hoone, vaid teinud selle kasulikuks kümnetele ja miks mitte sadadele tuhandetele inimestele.

Endise supelasutuse uuenduskur aitab astuda sammu kaugemale Pärnu ühest mureküsimusest - sesoonsusest. Elu peab käima ja elu saab käia ühes tegusas kunstikeskuses kindlasti pikemalt kui kõigest suvekuudel.

Kunstikeskus peab saama teiste kultuuriettevõtmete, spaade ning konverentsikeskuste kõrval üheks põhjuseks Pärnusse tulla ka sügisel, talvel ja kevadel.

Kultuurirong liigub hoogsalt

Uue ruumiprogrammi lahendusega tahab Pärnu Linnavalitsus valmis saada eelolevaks sügiseks. Kuid juba suvel leiab

Fotokollaaž Indrek Aija

Supelasutuseks ehitatud vana mudaravila kollaaž

mudaravila hoone mitmel korral rakendust kultuurivankri ees. Seal on kavas korraldada kontserte, vabaõhuetendusi jmt.

Eesti kultuurirong liigub hoogsalt, ja on meie valik, kas oleme vagunis ning liigume

kaasa või jääme perroonile kurvastama. Viimase kasuks valiku tegemist ei saa linn endale lubada.

Pärnu Linnavalitsus tahab suunata ja toetada kultuurinähtusi nende mitmekesisuses; samuti luua juba olemasole-

vatele arenguvõimalusi ning soodustada uute kultuurinähtuste sündi.

Teisisõnu, pakkuda paremaid tingimusi õppimiseks, arenemiseks ning kultuurivahe-

tuseks.

Jaauaritorimist on möödunud rohkem kui aasta, kuid looduse vingerpussi tekitatud kahju ei ole kaugelki otsa lõppenud, sest selle mõju avaldub merevees.

Läbiviimisel on vee kvaliteedi uuringud. Loe lk 2

Lehekülgedel 4 ja 5 avaldame tervishoiuteemalise dokumendi, mille realiseerumine paneb aluse rahva tervishoiupoliitikale. Rahvastiku tervisepoliitika avalik arutelu toimub 22. märtsil 2006 kell 16.00 Vanalinna Põhikooli saalis aadressil Nikolai 26.

Pärnu Linnavalitsus näeb Eesti Vabariigi iseseisvuse väljakuulutamise mälestusmärki hotelli Pärnu ees, Aia tänava poolsel küljel.
Loe lk 7

Linnavolikogu otsustas

Ülevaade Pärnu Linnavolikogu 16. märtsi istungist

- Peatati volikogu liikme Johannes Kassi volitused kuni 31. detsembrini 2006 ning määrati asendusliikmeks Peeter Multram.
- Volikogu liikmest arvati välja Andres Sooniste ja kinnitati volikogu liikmeks kinnitati Andres Sutt.
- Uueks volikogu aseesimeheks valiti Jüri Kask. Valimine toimus salajase hääletamise teel volikogu koosseisu hääletamusega. Senise aseesimehe Andres Sooniste volitused volikogu liikmena ja aseesimehena lõppesid ennetähtaegselt 1. märtsil 2006 tema tagasiastumisega.
- Uueks linnavolikogu rahanduskomisjoni aseesimeheks valiti Peeter Orav ja revisjonikomisjon liikmeks valiti Ivo Kuusk. Valimised toimusid salajase hääletamise teel volikogu liikmete poolthääle enamusel. Senise rahanduskomisjoni aseesimehe ja revisjonikomisjon liikme Mart Arula volitused lõppesid surma tõttu.
- Volikogu haridus- ja kultuurikomisjon koosseisust arvati välja Andres Sooniste.
- Volikogu kinnitas uued parkimistasu määrad Pärnu linna valveta tasulise parkimise alas, mis hakkavad kehtima alates 1. maist.
- Parkimistunni hind kesklinnas ja Vana turu ümbruses on 10 krooni ja päevapilet maksumus 50 krooni päev. Ranna piirkonnas maksab kahetunnine parkimispilet 100 ja päeva tasuks on kehtestatud 200 krooni.
- Ühekuune parkimisluba hakkab maksma 750 krooni, kolmekuune 1500 krooni ja luba kuueks kuuks 2500 krooni. Aastane parkimispilet maksab 4500 krooni.
- Olemasolevad pikaajalised parkimisloa kehtivad kuni nendel näidatud tähtaja lõpuni. Esimese lugemise läbis 2006. aasta eelarve I lisaeelarve kogumahu 2 083 560 krooni. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg on 27. märts.
- Volikogu võttis vastu munitsipaalpolitsei moodustamise otsuse. Munitsipaalpolitsei on ellu kutsutud paremaks turvalisuse tagamiseks ning järelvalve teostamiseks linnas kehtivate eeskirjade üle, millel mõju korras ja puhtale linnapildile. Moodustatud korrakaitseüksus alustab tööd suve alguses ning eelarve on 1 miljon krooni.
- Muudeti volikogu määrust "Pärnu Linnavalitsuse teenistujate palgajuhend" Seoses munitsipaalpolitsei moodustamisega täiendati Pärnu Linnavalitsuse teenistujate palgajuhendit, kuhu on arvatud juurde munitsipaalpolitsei direktor, registripidaja ja inspektorid.
- Kehtestati uus Pärnu linna põhikoolide ja gümnaasiumide pedagoogide tasustamise kord. Põhikoolide ja gümnaasiumide pedagoogide põhipalgad kasvavad 6%. Klassijuhatajate eest saadav tasu lisandub põhipalgale.
- Kehtestati uued Pärnu linna hoolekandeaasutuste töötajate, haridus- ja kultuuritöötajate palgajuhendid. Üldine palgafondi kasv haridus- ja kultuuriasutustele ning hoolekandeaasutuste töötajatele on käesolevaks aastaks 10%. Seoses miinimumpalgaga 12% tõusuga on spetsialistide palgatõus volikogusse saadetud määruse eelnõu järgi keskmiselt 9%.
- Volikogu võttis vastu jäätmehoolduseeskirja, mille rakendamisega muutuvad soodsamaks jäätmeveo hinnad nende inimestele, kes sorteerivad tekitatud jäätmeid. Sorteeritud ja sorteerimata prügi äraveole hakkavad kehtima erinevad hinnad. Jäätmeveo teenustasu piirhinna kinnitab volikogu. Võrreldes eelneva eeskirjaga on suurem rõhuasetus jäätmete eelsorteerimisele, mis võimaldab suunata taaskasutatavad jäätmed taastootmisse.
- Kehtestati volikogu määrus "Ühissõidukipeatuste kohanimede määramine", mis sisaldab Pärnu linna bussipeatuste ametlikke nimetusi.
- Volikogu võttis vastu otsuse korraldada eelläbirääkimistega pakkumine kasutusvaldusega koormatava hoonestusõiguse seadmiseks kinnisasjale asukohaga Suur-Sepa tn 16
- Volikogu võttis vastu otsuse sundvõõrandada ehitis asukohaga Papiniidu tn 17a
- Algatati Kaevu tn 39, Lille tn 33, A.H.Tammsaare pst 22, Väike-Aru tn 2 ja Tallinna mnt 1a kinnistute detailplaneeringud.
- Kehtestati Tammiste hooldekodu ja lähiümbruse detailplaneering.
- Pikendati Pilli tn, Liiva tn, Suur-Jõe tn ja Pärnu jõe vahelise ala detailplaneeringu lähteülesannet ning võeti vastu nimetatud ala detailplaneeringu projekt.

PÄRNU

Väljaandja: Pärnu Linnavalitsus
 Uus tn 4, Pärnu, 80098, Telefon 443 1405
 Toimetaja: Signe Leesmann
 Kirjastaja: Veebimees OÜ
 Ajaleht ilmub üks kord kuus.
 Järgmine leht ilmub 24. aprillil.

Selle ajalehe valmistamine maksis 1 kroon ja 35 senti.

Pärnu lahe vesi vajab uurimist

Foto Signe Leesmann

Lumerohke talv aitab kaasa suurepärasele supelhoajale.

Kurikuulsast jaanuaritormist on möödunud juba rohkem kui aasta, kuid looduse vingerpussi tekitatud kahjud ei ole kaugelki otsa lõppenud, sest nende mõju avaldub merevees. Pärnu Linnavalitsus ja TÜ Eesti Mereinstituudi Pärnu Merejaam valmistavad suviseks merevee kvaliteedi uuringuks, kuid erinevalt varasemast ajast teostatakse veeseiret juba teist aastat järjest mahukamalt. Põhjalikum selgitamist vajab lahe vee kvaliteedi muutus. "Viis aastat on jõe- ja merevee kvaliteet püsinud suhteliselt stabiilne. 2005. aasta suvel Pärnu randades ja lähel tehtud veeanalüüside tulemused olid aga viimaste aastatega võrreldes ebaühtlasemad ning näitasid vee kvaliteedi muutumist," rääkis Eesti Mereinstituudi Pärnu Merejaama projektijuht Jüri Tenson.

"Muutused on ilmselt suuresti tingitud jaanuaritormi järel tekkinud veereostuse tagajärjel," selgitas Tenson. "Üleujutuse taandudes haaras vesi endaga kaasa rannaniitudele, jõgede luhtadele ja ümbritsevatesse kraavidesse aastatega kogunenud sette ning kandis selle merevette." Ta lisas, et kuigi olukord 2005. aasta suvel polnud kiita, ei läinud see siiski nii halvaks, kui võis karta. 1987. aastal, kui Pärnu supelranna veeseirega alustati, vastas vaid 15 protsenti analüüsidesid suplusvee normidele. Eelmisel aastal ei vastanud normidele üksikud analüüsitud veeproovid, kuid osa proove ületas soovituslikke norme. Nüüd alustabki TÜ Eesti Mereinstituudi Pärnu Merejaam koostöös linnavalitsusega veeseirekava kohaselt uuringuid

sama põhjalikult kui möödunud aastal. Kui varem uuriti vee kvaliteeti viies kohas, siis uue seirekava kohaselt võetakse analüüse üheksast punktist. Uuringuid tehakse Pärnu Keskranna, Vana-Pärnu, Raeküla ja Mai rannas, lisaks veel Reiu ja Sauga jõe suudmealalt ning Pärnu jõest Kesklinna silla alt ja muulide vahelt. Vee kvaliteeti on uuritud juba aastakümneid. Varem keskenduti rohkem Pärnu jõe ja vähemal määral lahele, randadest uuriti ainult Keskranda ning proove võeti praegusest harvemini. Kui Pärnu lahe vee kvaliteedi uuringu tulemused on selgunud, täpsustub edasine töökava lahe vee normaliseerimisel.

Sigrid Kasemets
 keskkonna peaspetsialist

Noored

Noortekogu viimasest teisest koostumisest

Pärnu Linna Noortekogu on möödunud novembrist tegutsev demokraatlik ühendus, mis üritab ajada noortepoliitikat ning kuu noored saavad kaasa rääkida Pärnu linnas aktuaalsetel teemadel.

Märtsikuus arutati Pärnu Raekoja saalis Noortekogu järjekorral koosolekul hetkel päevakajalisi sündmusi ja noortele huvipakkuvaid probleeme.

Noortekogu esimees Rainer Ratnik andis ülevaate Pärnu koolivõrgu olukorrast.

Tähtsamateks teemadeks osutusid õpilaste psühholoogilised pinged koolides, põhikooliklassi õpilaste ebavõrdsed 10. klassidesse vastuvõtu tingimused, ülelinnalise õpilaskodu puudumine, valikuvõimalusena akadeemilise gümnaasiumi puudumine.

Pärnu linnavalitsuse üldhariduse peaspetsialist Virve Laube selgitas koolivõrgu reformimise ideid. Mitmel korral tõi ta näiteid üle Eesti kõrgelt tunnustatud Hugo Treffneri gümnaasiumi varal.

Haridusnõunik Silvi Murulauk tegi ettekande Pärnu linna preemiade ja stipendiumide korra muutmisest. Ta märkis, et õpilasi tunnustati esmakordselt 2002. aastal, mil läks jagamisele 75 000 krooni. Tänavu ootab jagamist 700 000 krooni suurune stipendiumifond.

Noortekogu hariduskomisjoni liige Liana Zöbina tutvustas rahvusvahelist projekti, milles ta esindab Pärnut Euroopa Noorte Parlamendi 51. rahvusvahelisel sessioonil Pariisis. Eestist on sinna minemas kaheksaliikmeline delegatsioon, kusjuures Liana on ainuke pärnakas.

Koosolekul kuulati ära ka haridus-, sotsiaal- ja majandus-, planeerimis- ja heakorra ning spordi- ja kultuurikomisjon esindajate ettekanded. Kõnedes mainiti oma töögrupi prioriteete ning eesmärkideni jõudmise võtteid. Väga positiivne oli, et igal komisjonil omas kindlaid sihte, mille poole pürgida. Noored on hästi motiveeritud, saavutamaks oma eesmärgi.

Anu Sieberk
 Noortekogu liige

Ühe lausega

Kauaaegse sõpruslinna Vaasaga täitub Pärnul tänavu 50 koostööaastat, mõlemal linnal on teinegi juubel - Pärnu saab 755 aastaseks ja Vaasa 400 aastaseks.

Sundüürnikud saavad aadressile Liiva 8B kolmekorruselise korterelamu, mis valmib 31. juuniks 2007.

Rannapromenaadi ehitamise tööd on tehtud üks kolmandik, avamispidu tuleb 21. juunil 2006.

Pärnu linnas sündis tänavu aasta esimesel kahel kuul 28 väikest kodanikku rohkem kui mullu.

Alates 2005. aastast toetuste nimekirja lisandunud noore spetsialisti toetusi on saanud kokku 83 kõrgharidusega spetsialisti.

Munitsipaalpolitsei hakkab linna heakorra eest hoolitsemise suve hakul.

Pärnu linna kuldsuu Rudolf Purge sai vabariiklikul väitlusvõistlusel eripreemia, kokku osales võistlusel 18 noort sõnaseppa.

Üksikisiku tulumaksu laekus kahel esimesel kuul linnakassasse 37, 1 miljonit krooni, kokku on Pärnu linna 2006. a eelarvesse kavandatud laekumisi füüsilise isiku tulumaksust 212 miljonit krooni.

Käesoleval suvel on Pärnul uus vabaõhukontsertide ja ürituste toimumise koht - Mudaravila ligi 2000 ruutmeetri hoov.

Uudised

Sünni- ja kooliminekite toetused on kasvanud 1000 krooni võrra

Lapse sünnitoetuse suuruseks on 3000 kr. Taotlus tuleb esitada Pärnu Linnavalitsuse kantselei ettevõtluse ja registriteenistusele 2 kuu jooksul alates lapse sünnist. Esimest korda koolimineva lapse toetuse suuruseks on 2000 kr. Taotlus tuleb esitada Pärnu Linnavalitsuse kantselei ettevõtluse ja registriteenistusele 2 kuu jooksul alates lapse kooli minemisest. Ettevõtluse ja registriteenistus asub Kuninga 24, tuba 1. Kaasa peaks võtma lapse sünnitunnistuse ja taotleja isikut tõendava dokumendi.

Vaasa on Pärnu kõige kauaaegsem koostööpartner

Käesoleval aastal täitub Pärnu ja Vaasa koostööst 50 aastat. Seljatakse jäänud koostöö aastad on köidetud mälestusteraamatusse pealkirja all "Pärnu-Vaasa sõpruslõng 50", mis ilmub lugejate ette nii soome kui eestikeelseana.

Esseisvad suvekuud toovad Pärnusse ja Vaasa mitmeid üritusi. Vaasa külalised tulevad Pärnusse juunis, mil toimuvad Vaasa kultuuripäevad. Pärnu kultuuriprogramm jõuab Vaasasse augustis. Praegu koondatakse aastapäeva enda ümber rohkelt ettevalmistusi, mis sündmustena hakkavad Pärnus end lahti rullima juuni alguses.

Pärnu ja Vaasa vahelised sõprusühendused loodi aastal 1956. Ajal kui võimalused vabalt maailmas ringi liikuda olid suuresti piiratud. Sõpruslinna pääses külla valitud seltskond valvsa pilgu all. Märkimisväärne on, et hoolimata poliitilisest olukorrast suudeti tänu pühendunud inimestele sõprusühendusi veda-

da. Peamised koostöövaldkonnad Pärnu ja Vaasa vahel on olnud kultuur, haridus, tervishoid, turism ja linnajuhtimine. Ühiselt on osaletud ka mitmetes rahvusvahelistes projektides.

Vaasa ja Pärnu vahelist koostööd on aktiivselt aidanud vedada Pärnu Sõprusühing. 20. ja 21. märtsil külastab Pärnut Vaasa linnavalitsuse kultuuriosakonna juhataja Tarja Hautamäki, et arutada eesisevat kultuuriprogrammi.

Rüütli tänavale suvekaubanduse korraldaja leitud

Lõppenud on konkurss kaubanduse korraldaja leidmiseks Rüütli tänavale. Kaubanduse korraldaja OÜ Sivona ehitab välja viis müügikohta ja leiab igale müügikohale kaupleja. Rüütli tänaval võib kaubelda eesti etnograafilise sugemega ja Pärnu temaatikaga käsitöökaupade ja suveniiridega ja esitleda ajaloolisi töövõtteid. Kui käsitöötajatel on huvi müüa suvises Pärnus käsitööd, palume ühendust võtta kaubanduse korraldaja OÜ Sivona esindaja Vambola Bachmanniga tel 44 74214 ja 51 01158.

Korterelamu jäi ehitusloast ilma

Veebruaris peatas linnavalitsus OÜ-le Nova Real Estate antud ehitusloa, kuna ehitatav hoone ei vasta ehitusloa saamise aluseks olnud esitatud projektile ja kehtivale detailplaneeringule. Ehitatava hoone solumikroon oli 34 m² võrra suurem, kui projektis lubatud.

Kas Rütli tänava kordategemist peab sel aastal jätkama?

Aasta lõpus alustati Rütli tänava rekonstrueerimist. Vahetati auklik teekate punase kiviparketi vastu ja rajati kõnnitee äärde munakivisillutis, mis sümboliseerib muuli. Külmade tulekuga jäid teetööd ootama uut hooaega. Remont peaks lahti minema kevadel. Kuigi Rütli tänava uus väljanägemine on linlaste seas poolehoidu leidnud, näevad Pärnu peatänava mõned kaupmehed asja teisiti. Rütli tänava kordategemise vajaduse üle väitlevad OÜ Brevis Invest juhatuse liige Enn Paut ja Pärnu abilinnapea Raul Sarandi.

Milline on Rütli tänav 5 ja 15 aasta pärast?

Raul Sarandi

Tuleviku Rütli tänav on turvaline, valgete fassaadidega kaunis jalakäijate tänav. Seal on hea jalutada, aega veeta. Rütli tänava piirkonda tuleb juurde kortereid, tuleb juurde kontoreid, tuleb juurde kohvikuid ja lõbustusasutusi, erinevaid butiike. Meelelahutusettevõteted võiksid asetseda kõrvuti väikesemate butiikidega, mis õhtutundidel reklaamivad end vaateakendega kaudu.

Just praegu on aeg teha Rütli tänavast turismilinna vääriline peatänav. Kui me hetkeolukorda ei paranda, lähevad ettevõtjad minema.

Enn Paut

Mina ei oska öelda, mis on Rütli tänaval 5 ja 15 aasta pärast. Olen käinud analoogsetes väikelinnades siin ja sealpool lompil. Endised äritänavad on paljudes kohtades välja surnud. Rütli tänava ärile mõjub võib-olla ka linnametnike südalinna jäämine või siit lahkumine. Kui me viime siit veel rahvast välja, ei ole ma kindel, kas kaubandus säilib.

Raul Sarandi

Tähtis on luua tänava miljö. Rütli tänava kaubandus ei saa konkureerida suurte kaubanduskeskustega. Vaja on uusi ideid, vaatenurki.

Enn Paut

Ärielu kestmajäämine sellel tänaval tagab ka hoonete korraliku väljanägemise. Ma ei taha, et asi lähaks halvemaks. Ma ei taha, et tänava remonti tehtaks Rütli tänava kaubanduse ja ka turistide jaoks väga ebasobival ajal.

Kusjuures kahe, kolme aasta pärast tehakse seda ilmselt uuesti.

Kui see muuli tegemine tänavale sellisel kujul jätkub ja kaks korda mõne aasta jooksul kavatsetakse tänav sulgeda, siis kindla peale läheb osa ärisid Rütlist minema, mis ei välista küll uute asemeletulekut.

Raul Sarandi

20. juuniks on järgmine etapp Rütli tänava rekonstrueerimisest lõpetatud. Turistide ja kaubanduse kõrgaeg suvi jääb vahele ja töö jätkub septembris – oktoobris. Seega kaubanduse kõrgajal me ettevõtjaid ei sega, kuid tänava teeme korda.

Enn Paut

Ühtki Rütli tänava majaoomanikku ega ärijuhti pole kutsutud selle projekti kohta arvamust avaldama. Töö jätkub samas vaimus edasi. Tänav ühe poole ärist teisele tänavapoolle peaks inimene saama liikuda ilma munakividel turnimata. See on ilmne projektee-rija töö tegemata jäämine.

Raul Sarandi

Muudatused viime sisse. Kõnniteed, mis ristuvad Rütliga, saavad olema siledad, mis tähendab, et munakivisillutist tuleb teatud kohtades katkestada. Saame arhitektiga kokku ja vaatame asjad üle.

Kui palju on linnal esindustänavat üldse vaja?

Raul Sarandi

Palju või vähe on linnal esindustänavat vaja, seda ei saa küsida. Rütli tänav peab säilima, küsimus on selles, millise nipiga me säilitame. Olen seda meelt, et kõik algab ümbruse korrastamisest.

Enn Paut

Niivõrd kuivõrd. Kas tänavat on nüüd vaja rohkem kui kolme aasta pärast? Hansapäevad on aastal 2010, võibolla kannataks tänav paar aastat ja asi lahendatakse normaalselt koos kanalisatsiooni rekonstrueerimisega. Sadevete äravool on remonditud tänavajupil paigast ära juba praegu.

Raul Sarandi

Sadevete äravoolu üritatakse lahendada jätkuprojektis. Olen nõus, et probleem on olemas, aga täna on vaja lahendust, mitte tööde peatamist.

Millised on Rütli tänava kõige suuremad puudused ja tugevused? Palun loetlege.

Raul Sarandi

Suurem puudus on, et tahetakse saada kõike korraga.

Tahetakse mugavat autoliiklust, parklat ja jalakäijateala. Need kolm tegevust ei mahu korraga ühte ruumipunkti.

Enn Paut

Puudus on transpordi kasutamise piirang kella 11.00-ni. Peale ühtteist on politseil õigus tänaval sõitjaid trahvida. Kuna kaup tuakse kaugemalt, ei pruugi see jõuda siia kella 11-ks. Keegi ei tule siia sõitma lõbu pärast. Kui pole kaupa, pole ka inimesi. Rütli tänaval peaks saama tööd teha. Selle tänava tugevuseks on suvine magnet. Kui keegi oskab osavalt kohvikut majandada, saab seal suvel hästi teenida. Tegijad on praegu olnud nii ja naa, on ju üritatud küll, mõni on lahkunud, tugevamad on jäänud. Kui huvi pärast loetleda kohvikud üles mõne kõnniminuti ulatuses, siis neid on seal küll. Vägisi ei saa teha ühtegi juurde. Rahvast suviti jagub. Talvel aga on tänav peale äride sulgemist tühi, miski ei meelita sinna.

Raul Sarandi

Olen täiesti nõus: tuleb teha tööd, et ka talvel oleks inimestel põhjust Rütli tänavale tulla.

Mis puudutab transpordi- piirangut, siis vahel unustame, et kaupu liigutati ja inimesed liikusid ka sel ajal, kui autosid ei olnud.

Agaga kui me loome jalakäijate tänava imago, peame vaatama, et inimesel oleks seal turvaline liikuda. Lapsevankriga on liikuda turvaliselt, ei tohi seal liikuda autoga selleks, et näiteks õlut viia.

Enn Paut

Teinekord lihtsalt satuvad autod sinna järjestikku. Samas peab poes kaupa olema - milleks inimene seal liikleb, kui kaupa ei ole! Ka toitlustuskohad ei pruugi suvel ainult hommikuse kaubatoomisega välja tulla.

Raul Sarandi

Kui Rütli tänav on jalakäijate tänav, ei saa nii, et natuke võivad ka kaubaautod sõita.

Puudus on see, et tänava arengus ei hoita ühtset joont. Seda ei ole 14 aasta jooksul tehtud. Eesmärgid on muutunud. Kindlasti ei jätku jõudu kaubanduskeskustega sõdimiseks. Peame arvestama, et lähiaastatel ehitatakse uued keskused nii kaubanduse kui kontorite jaoks. See kõik tuleb, peame selleks valmis olema ja pakkuma Rütli tänava ettevõtjatele, kinnistu omanikele alternatiivi. See ei saa olla tavaline, see peab olema teistmoodi lahendus, mis muudab ala konkurentsivõimelisemaks. Rütli tänava rekonstrueerimisega ei pane me tänavat kinni, me loome sinna miljö. See jäi paraku viis aastat tagasi tegemata.

Kes võidab korras Rütli tänavast?

Raul Sarandi

Võivad pärnakad, kellel on

Rütli tänavast on korda tehtud vaid Nikolai ja Vee tänava vaheline ala.

ilus ja korras peatänav, kus veeta aega. Võidavad ettevõtjad, kelle äride ukseesine tehakse esinduslikumaks.

Enn Paut

Tänavale tuleb tudeng, tuleb sportiv noor. Käivad need, kes bussijaama lähevad või sealt tulevad. Näen sellist seltskonda. Kuid suur osa Pärnu inimestest, kellega koos trenni teen, ütlevad, et pole juba kaks aastat sel tänaval käinud. Miks ta peakski tulema? Või kui, siis võib-olla korra suvel.

Raul Sarandi

Sellepärast ei tule, et tänav on kole. Miks lähen mina Tartus peaaegu alati südalinna jalutama? Sellepärast, et seal on ilus ja mõnus.

Enn Paut

Teeme tänava korda, aga mõtleme, mismoodi. Ja mõtleme, kuidas teeme ja et ei tee seda mitu korda.

Teeme selle teekatte ära Potjomkini küla põhimõttel, siis võtab Pärnu Vesi katte üles ja linnavalitsus võtab selle pealt tänavasulgemise maksu. Tegelikult on see üks linna asi. Te tahate teha siia mingi ilustusremondi ning teha siis mõne aasta pärast uuesti. Selle raha eest, mis läheb Rütli sisse, saab midagi muud korda teha.

Raul Sarandi

Kunagi ei teki hetke, kus kõik muud tööd oleks tehtud ning saaksime tegelda ainult tänavakatte viimistlusega. Linn muutub ja areneb kogu aeg. Oodates käed rüpes õiget hetke, vaatame pealt Rütli tänava väljasuremist.

Kaks aastat on kõige optimistlikum variant, kui Pärnu Vesi jõuab kanalisatsiooni ja sadevete trasside paigaldamisega nii kaugele, et saab hakata projektiga Rütli tänava heaks tööle. Kui me kolme aasta pärast projekteerime, siis alles nelja- viie aasta pärast ehitame.

Kuidas lahendada Rütli tänavale kauba- toomise probleem, nii et ettevõtjad ja Rütli

tänaval jalutajad oleks ühtviisi rahul?

Enn Paut

Teistmoodi ei saagi lahendada, sõitmise võimalus peab tänaval olema. Kella 11.00st aega ei saa alati järgida. Ei ole loogiline, kui kaubaauto ei pääse kaupa tooma hiljem kui kell 11.00.

Raul Sarandi

See on eelkõige suhtumise küsimus. Kui loome tähtsaks kaubaautot, siis jah. Mina aga tõstaks esikohale jalakäijast klienti, tarbija, linnakodaniku või linnakülastaja. Eesmärk peab olema tagada turvaline õhkkond ning ilus, korras väljanägemine. Oma kodusse lilleaeda või piknikunurka ei sõida ju ükski omanik suure autoga, selleks et külalistele õlut pakkuda. Kaupleja on rahul, kui on palju kliente - ostjaid. Korras ümbrus meelitab ligi rohkem inimesi. Kaubaveo korraldamisel võib leida muid teid.

Mis siis lõpuks säilitab Rütli tänava atraktiivsuse?

Raul Sarandi

Tänaseks alustatud Rütli tänava rekonstrueerimise idee on, et kindlasti töötab lõpuni ehitatu oluliselt paremini kui poolik. Ettevõtetud tööd ja tegemised tuleb viia lõpuni, mitte jätta pooleli ja alatasa kõhelda. Otsusekindlalt tegutsedes saab tulemuse, mis on ilus, korras, stiilne. Olen veendunud, et terviklik ümbrus tagab ka Rütli tänava atraktiivsuse.

Enn Paut

Ei vaidle vastu, et tänav peab korras olema. Tean, et linnavalitsuse võistlustöös oli eesmärk - võimalusel säilitada sama valgustus, mis vanasti. Votta kasutusele seintel asuvad vanas stiilis valgustid. Selles suunas ei ole projekt tööle hakanud. Arhitekt põhjendab, et see on eramajadele probleem. Aga omanikelt seda pole küsitud. Fassaadide valgustuse planeerimisel oleks võinud omanikud kaasa rääkida.

Milline on tänava restaureerimise mõju südalinn väärtusele?

Enn Paut

Kui ehitatakse muul Kungla kaubanduskeskuse poolsele küljele, võib juhtuda, et äride käive väheneb. Kas siis nende majade väärtus, mis on ehitatud ärieesmärkide elluviimiseks, väheneb? Ei tea. Kinnisvaraekspertid ei oska enne öelda, kui asi on käes. Kui tänav on rekonstrueeritud, peaks tänava väärtus tõusma. Kui linnavalitsus ei kasutaks selle asja liigsele surumisele jõumeetodeid! Ei ole seal keegi auto alla jäänud. See ei ole nii drastiline, et peab võitlema. Kaup peab jääma, ja kaup peab liikuma. Logistikat ei saa ümber korraldada.

Raul Sarandi

Kõike annab korraldada, parandada ja paremini teha. Ma olen vahel mõnda poemüüjat vaadanud ja leidnud, et sõbralikum teenindamine ja naeratus on klientide südamete võitmiseks kõige olulisem.

Kui palju mõjutab mõnusa interjööriga tänav ettevõtete käekäiku?

Raul Sarandi

Loomulikult mõjutab ja seda positiivselt. Näiteks Tartu Rütli tänava üks pool muutus elavamaks just peale tänava korrastamist. Meelde tuleks tuletada aga vast ühte olulist tõsiasja, et paremini saab minna ikka ainult sellele, kes ka ise seda soovib.

Enn Paut

Arvan, et suvel jagub rahvast niigi, muidugi on korralikult laial tänaval parem liigelda. Muuli kivide vahele kogunevad tolm ja praht, mida on tülikas koristada. Lume tulekuga tekivad probleemid liikumises ja puhastamises. Samas, kui tänav on korda tehtud, tullakse sinna kindlasti hea meelega.

*Küsitles Signe Leesmann
Foto Indrek Aija*

Rahvastiku tervisepoliitika

Tulge tervisepoliitika arutelule!

Avaldame siinkohal tervishoiualase dokumendi, mis puudutab meid kõiki. See on juhised, mille realiseerumine paneb aluse rahva tervishoiupoliitikale.

Dokument on koostatud mõjutamiseks otsuste tegijaid, äriinimesi ja iga tasandi omavalitsusjuhte investeerima tervisesse ja seda toetavasse infrastruktuuri.

Eesti elanikkonna tervisenäitajad tekitavad muret. Erinevused tervisenäitajates tulenevad majanduslikest ja sotsiaalsetest oludest, milles inimesed elavad ja töötavad. Inimese tervise määravad 50% ulatuses tema eluviisid, 20% ulatuses ümbritsev keskkond, lisaks pärilikud eel-dused.

Rahvastiku tervisepoliitika suundade riiklik määratlemine paneb aluse järjepidevaks tegevuseks elanikkonna tervise hoidmisel.

Rahvastiku tervisepoliitika avalik arutelu toimub 22. märtsil 2006 kell 16.00 Vanalinna Põhikooli saalis Nikolai tn 26.

Dokumendi esitleb sotsiaalminister Peeter Laasik.

Ettepanekuid ja arvamusi terviseprobleemide ning tervishoiusüsteemi kohta tutvustab Ühiskondliku Leppe Sihtasutuse juhatuse esinaine **Andra Veidemann**.

Ada Kraak, linnaarst

Tervis on olulisim individuaalne ja rahvuslik ressurss ning iga inimese põhiõiguste hulka kuulub eelduste tagamine võimalikult hea tervise seisundi saavutamiseks. Tervis on igapäevase elu loomulik eeltingimus ja majanduslik ressurss, mida on võimalik sihi- ja kavakindlalt arendada. Igal Eestimaa inimesel peab olema võimalus elada tervistootavas keskkonnas ja teha tervislike valikuid, mis on nii terve isikuse kujunemise kui ka ühiskonna sotsiaalse ja majandusliku arengu eeltingimused.

Eesti elanikkonna tervisenäitajad on muretekitavad. Eestis on meeste eeldatav eluiga keskmiselt kuni 12 aastat lühem kui meestel Euroopa Liidu liikmesriikides enne viimast laienemist. Viimasel aastakümnel on ilmnenud järjest suurenevad erinevused tervisenäitajates erinevate sotsiaalsete rühmade vahel. Jälgides keskmist eeldatavat eluiga, ilmnevad üha süvenevad lõhed nii erineva haridustaseme, sisetuleku, elukoha kui ka rahvusrühmade lõikes. Taolisi suuri erinevusi ei leia üheski teises Euroopa Liidu riigis.

Erinevused tervisenäitajates tulenevad nendest majanduslikest ja sotsiaalsetest oludest, milles inimesed elavad ja töötavad. Terved inimesed on tööviljakamad, tarbivad vähem sotsiaal- ja tervishoiuteenuseid, neil on rohkem võimalusi osaleda sotsiaalses, poliitilises ja majanduselus. Tervis ja majanduslik heaolu on vastastikku sõltuvad.

Terviseinvesteeringutel soodustavad sotsiaalse ja majandusliku heaolu kasvu ning inimeste tervise ja elukvaliteedi parnemist.

Rahvastiku tervist on võimalik sihi-kindlalt arendada ning sotsiaalset ebavõrdsust tervises ennetada ja vähendada planeeritud sotsiaalsete, majanduslike, ökoloogiliste, intellekt-

uaalsete ja finantsressurssidega. Iga riigi, samuti Eesti kohustus ja ülesanne on rakendada meetmeid ja teha investeeringuid inimeste tervisepotentsiaali arendamiseks ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks rahvastiku tervises.

Käesolev tervisepoliitika dokument on suunatud kõikidele poliitikutele ja otsuste tegijatele, äriinimestele, omavalitsuste juhtidele ja kõigile neile, kes mõjutavad oma otsustega rahvastiku tervist ja selle arengut. Rahvastiku tervist on võimalik oluliselt rohkem ja tõhusamalt mõjutada, kui valitsused igal tasandil investeerivad tervisesse ja seda toetavasse infrastruktuuri. Selge pühendumine tervisele ja selle arengule peab olema iga valitsuse prioriteet ja töö eeltingimus.

Tervisepoliitika eesmärk on luua eeldused rahva säilimiseks ja rahvaarvu kasvaks inimete füüsilise ja vaimse tervise hoidmise ja parendamise kaudu.

Tervisepoliitika põhineb väärtustel

Inimõigused

Tervis on inimese põhiõigus, mis tähendab seda, et ühiskond peab tagama kõigile inimestele eeldused võimalikult hea tervise seisundi saavutamiseks. Õigus tervise kaitsmisele, õigus tervisele ohutuma elu-, töö- ja psühhosotsiaalse keskkonnale on fikseeritud meie Põhiseaduses, Euroopa Ühenduse asutamislepingus, Euroopa Sotsiaalhartas ja mitmetes teistes rahvusvahelistes dokumentides. Euroopa Liidu Amsterdami lepingu artikkel 152 seab kõrgetasemelise tervise kaitsmise ülimuslikuks kõikidele otsuste, projektide ja programmide puhul, mis võivad mõjutada inimese tervist.

Ühine vastutus tervise eest
Iga otsus (poliitiline, majanduslik vm) mõjutab rahvastiku

tervist ning iga otsusetegija igal tasandil ja igas sektoris peab tegevuste planeerimisel võtma vastutuse iseenda ja rahvastiku tervise arendamise eest. Maailma tervisefoorumitel vastuvõetud dokumentides (Jakarta deklaratsioon 1997, Adelaide'i soovitus 1988, Bangkoki harta 2005 jt) on vastutuse teema kesksel kohal nii sotsiaalse kui ka globaalse vastutuse. Valitsused ja kõik muud ressursihaldajad vastutavad oma inimeste tervises väljenduvate tagajärgede eest, mis tulenevad nende poliitikast või nende poliitika puudumisest.

Riiklik tervisepoliitika kohustab valitsust mõõtma poliitiliste otsuste mõju tervisele ja andma sellest aru keeles, mis on hõlpsasti arusaadav kõikidele ühiskonnaliikmetele. Vastutus rahvastiku tervise eest on ühine vastutus, mis hõlmab ühiskonna kõiki sektoreid, organisatsioone, rühmi ja üksikisikuid.

Võrdsed võimalused ja õiglus

Võrdsed võimalused tervises peegeldavad sotsiaalset õiglust. Sotsiaalne õiglus hoiab ära süstemaatilised ja ebavõrdsused, mis tulenevad rühmade vahelistest tervisenäitajate erinevusest. Ühiskonna kõikide sektorite ja tasandite tegevus tervisepoliitika elluviimisel peab eelkõige olema suunatud nendele ühiskonnarühmadele, kes on kõige rohkem haavatavad, et kindlustada neile vajaliku tervise teabe kättesaamine ning luua neile eeldused ja tingimused oma tervisepotentsiaali täielikuks väljaarendamiseks. Võrdsete võimaluste loomine hariduse, eluaseme, töö ning tervise ja tervishoiuteenuste osas, olenevatest positsioonist, on eelduseks Eesti elanike tervise ja elukvaliteedi jätkuvalle paranemisele.

Sotsiaalne kaasatus

Sotsiaalse kaasatuse all mõistame individide aktiivset osalust enda, oma kodukandi ja ühiskonna elu ja keskkonda mõjutavate otsuste tegemisel ja probleemide lahendamisel. Kaasatus tähendab võimalust kõikidele inimestele osaleda täisväärtuslikult ühiskondlikus elus, sealhulgas töötada ja olla majanduslikult aktiivne. Sotsiaalne osalemine toob endaga kaasa üksikisikute, rühmade ja kogukondade võime- tumise ja sotsiaalse suutlikkuse kasvu lahendamaks oma terviseprobleeme. Terviselelike valikutele orienteeritud ühiskonna kujunemine, paikkondade võimeustumine ja sotsiaalse kapitali suurendamine, mis on tervist toetava elukeskkonna aluseks, vajab sellekohaste otsuste tegemisel inimeste aktiivset osalemist.

Tõenduspõhisus

Rahvastiku tervisepoliitika rakenduslike tegevussuundade elluviimisel tuleb ressurside efektiivsel ja läbipaistval kasutamisel lähtuda tõenduspõhisest teadmistest. Teadusuuringud, sh tervise-

tehnoloogiate hindamine määratlevad ära tõhusamaid ja ka kulutasuvamaid lähenemisviise tervise- ja tervishoiuteenustes ning need peavad muutuma kättesaadavaks otsusetegijatele ning neist tuleb lähtuda igapäeva praktikas.

Tervisepoliitika üldeesmärk

Tervisepoliitika keskmes on inimene ja seda viiakse ellu koos inimestega. Tervisepoliitika keskendub rahvastiku tervisepotentsiaali arengut soodustavatele mõjuritele. Turvalise ja tervistootava sotsiaalpsühholoogilise, sotsiaal- majandusliku ja füüsilise keskkonna kujundamisega luuakse soodsad tingimused ja omavastutuse motivatsioon igapäevase võimalikult tervislike valikute tegemiseks ja elukvaliteedi tõusuks.

Tervisepoliitika eesmärk on luua võimalused ja tingimused, et saavutada tervena elatud eluaasta pikemine Eestis meestel keskmiselt 60 ja naistel 70 eluaastani ning keskmise eeldatava eluaasta tõus meestel 73 ja naistel 80 eluaastani aastaks 2015.

Peamised investeeringute valdkonnad

Valdkondade valikul on lähtutud järgmistest kui kõige olulisematest tervise determinantidest, mille kaudu on võimalik muuta paremaks rahvastiku tervist ja vähendada ebavõrdsust tervises.

Keskendumine sotsiaalse siduse suurendamisele, laste tervisliku ja turvalise arengu tagamisele, tervist toetavale elu- ja töökeskkonnale, tervislike valikute soodustamisele ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste kättesaadavusele vastab kaasa- ja uutele väljakutsetele.

Sotsiaalse siduse suurendamine ja ebavõrdsuse vähendamine tervises

Rahvastiku tervist mõjutavad tugevalt inimestevahelised suhted ühiskonnas ja nende kvaliteet. Sotsiaalse siduse kontseptsioon sisaldab endas suhtlemisvõrgustike tihedust, kokkuhoidmise- ja sotsiaalse toetuse tunnetamist. Sotsiaalse siduse planeeritud arendamine toob endaga kaasa nii sotsiaalse usalduse kui sotsiaalse kapitali kasvu, mis omakorda on väga olulised rahvastiku tervise mõjurid. Sotsiaalse kapitali all mõistame sotsiaalseid võrgustikke, usaldust ja norme, mis on igas ühiskonnas mõõdetavad ja võrreldavad.

Sotsiaalse siduse suurendamine on võimalik üksikisikute, rühmade, organisatsioonide ja paikkondade suutlikkuse arendamise kaudu, tulemaks toime oma terviseprobleemide lahendamiseks. Organisatsioonide ja paikkondade tervisesuutlikkuse kasv saavutatakse paikkondade aktiveerimisega terviseprobleemide lahendamise protsessis, nende pädevuse ja oskuste arendamisega ning poliitiliselt ja sotsiaalselt toetava

keskkonna loomisega.

Tervist luuakse seal, kus inimesed elavad, mängivad, õpivad ja töötavad. Seetõttu on peamiseks terviseinvesteeringute tasandiks kohalik tasand, mida toetab riiklik tasand. Püsivate muudatuste saavutamiseks on vaja poliitiliselt soodsat keskkonda. Sotsiaalne sidusus on kõrge neis ühiskondades, kus kehtivad solidaarsuse ja sotsiaalse vastutuse printsiibid.

Kohalikul tasandil tehakse koostööd erinevate terviseprobleemide lahendamiseks. Kaasatakse erinevad sektorid, organisatsioonid ja ühingud nii lokaalsete vajaduste analüüsi, prioriteetide määratlemise kui ka sekkumiste protsessi, mis on suunatud kohalike elanike optimaalse tervisepotentsiaali saavutamisele ja paremale elukvaliteedile orienteeritud sotsiaalse infrastruktuuri areng ja laialdane koostöö on võtmeks sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks.

Sotsiaalne kapital väljendab ühiskonnas eksisteeriva sotsiaalse kokkukuuluvuse astet. See on protsess, mis loob võrgustikke, väärtusi ja sotsiaalset usaldust ning soodustab koostööd ühiste probleemide lahendamisel ja eesmärkide saavutamisel.

Mida tugevamad on need võrgustikud ja sidemed, seda suurem on kogu ühiskonna tervisesuutlikkus. Sel moel loob sotsiaalne kapital tervist ja suurendab tervises tehtavatest investeeringutest saadavat kasu.

Eesmärk: saavutada sotsiaalse kapitali kasv ja sotsiaalse kaasatuse oluline tõus

Ebavõrdsuse vähendamisel tervises on vähe pööratud tähelepanu kergesti haavatavate inimrühmade reaalsele vajadustele. Nende vajaduste rahuldamise eelduseks on turvatunde tagamine ja sotsiaalne tunnustus olla ühiskonnas võrdväärne teistega, mis on saavutatav sotsiaalse õigluse ja võrdsete võimaluste loomisega ning haavatavate rühmade kaasamisega sotsiaalsesse võrgustikesse. See aga tähendab pikaajalist töötust, vaesuse ja tõrjutuse vähendamist ja sotsiaal- majandusliku olukorra parandamist. Eesmärgi saavutamise eeldab ühtlasi õiglusel põhinevat võrdset tervisetee- nuste kättesaadavust ja osalemist haridus- ja tööturul koos sotsiaalsete garantiidega kõigile ühiskonnarühmadele, sotsiaalsete toimetulekuoskuste parandamist ning sotsiaalsete tagatiste süsteemi, mis kindlustaks, et inimesed ei langeks alla toimetulekut ohustava vaesusepiiri.

II Tervisliku ja turvalise arengu tagamine lastele ja noorukitele

Lapse- ja noorukiea arengutingimuste ning täisea majandusliku ja sotsiaalse toimetuleku vahel eksisteerivad tugevad seosed – mida soodsamad on arengu- ja elutingimused, toetavamad ja arvesta-

vamad suhted peres lapseas, seda tervem ja produktiivsem on inimene täiskasvanuna. Seetõttu on rahva tervise aspektist väga oluline riiklik poliitika, mis on suunatud lastega perede igakülgele toetamisele.

Vaesus on terviseprobleemide tekke peamiseks riskitegurid. Tööpuudus kui vaesuse üks oluline tegur, on sageli seotud vanemate alkoholi kuritarvitamisega, mis viib koduvägivalla ja laste väärkohtlemisele. Häirunud peresuhted ja halva sotsiaalse toimetuleku tõttu ei suuda vaesed pered pakkuda vajalikku tuge laste täisväärtuslikuks arenguks. Lapseas saadud perekogemuste mõjul kujunevad aga tulevaste täiskasvanute väärtushinnangud, sotsiaalse toimetuleku oskused ja tervisekäitumine. Vaesest perekonnast pärit lastel on vähem võimalusi osaleda eakohastes ja arendavates tegevustes ning omandada võimekohast haridust. Kehva sotsiaalse toimetuleku ja riskikäitumise tõttu on need lapsed teistest enam aldis nakkushaiguste, sh HIV-nakkusele, traumadele ja õnnetusjuhtumistele, mis omakorda on valdavalt seotud sõltuvustekitavate ainete (tubakas, alkohol, ebaseaduslikud narkootikumid) tarbimise kasvuga nende seas. Probleemi tõsidusele viitab laste enesetappude suur arv.

Sarnaselt täiskasvanutele iseloomustab lapsi ja noori vähene kehaline aktiivsus. Kehalise koormuse vähesus nii koolis kui ka vabal ajal kajastub kaitsevähke kutsutute üha kehvemates tervise- ja kehalise suutlikkuse näitajates.

Eelkoolialaste laste tervise tagamiseks puudub koordineeritud tegevus esmatasandi tervishoiusüsteemi, koolieelsete lasteasutuste ja lapsevanemate vahel. See on laste arengu-, kuulumis-, nägemise- ja kõnehäirete peamiseks hilise avastamise põhjuseks. Eriabi (sotsiaalpedagoogid, sotsiaaltöötajad, psühholoogid) vähene kättesaadavus koolides soodustab omakorda õpiraskustesse sattunud laste väljalangemist koolist. Vastsündinute haiglasviibimise aja lühenemine 2–3 päevale ei võimalda anda haiglas lapse vanematele piisavalt nõuandeid vastsündinu sünnijärgse kohanemise ja arengu hindamiseks ega ka vastsündinu hooldamiseks. Seetõttu on suurenenud nende vastsündinute arv, kes esimestel elunädalatel ebarahuldava toitumise ja kohanemishäirete tõttu vajavad haiglaravi. Muretekitav on ka lapsevanemate süvenev vastumeelsus laste immunitseerimise suhtes.

Eesmärk: luua lastele ja noorukitele eeldused ja tingimused tervist soodustavaks ja turvaliseks arenguks

Lastega peredele, eelkõige sotsiaalsete probleemide ja madalama haridustasemega peredele, kus vastsündinute ja imikute suremus on kõige suurem, peab olema kättesaadav arstiabi, tervisenõustamine ja pere

investeering tervisesse

vajadustest lähtuv sotsiaalabi. Vanemate kohuseks on tagada lapsele õigeaegselt vajalikud immuniseerimised ja tervisekontroll, eakohane ja tervislik toit, turvaline elukeskkond ja parim võimalik abi koolikohustuse täitmiseks.

Lapse lasteaeda ja kooliminekuga kasvab kohalike omavalitsuste vastutus laste tervise eest ja võtmeküsimuseks kujuneb tervistedendava arengukeskkonna pakkumine nii lastele kui ka peredele tervikuna. Hariduse kindlustamiseks kõigile lastele tuleb koolides oluliselt suurendada nõustamis- ja tugiteenuste kättesaadavust ning õpetada sotsiaalseid toimetulekuoskusi ja suunata noori tervislike valikute tegemisel. Riik peab senisest rohkem looma võimalusi ja tingimusi noortele tööharjumuste omandamiseks ja koolispordi arenguks.

III Tervise säilimist ja arenemist soodustava elu- ja töökeskkonna tagamine

Tervist mõjutab nii füüsiline kui ka sotsiaalne keskkond. Füüsilise keskkonna tähtsaimad komponendid, mis avaldavad mõju tervisele on õhk, vesi, toit ja töö- ja elukeskkond. Kui atmosfääri õhu saastetase on Eestis üldiselt vähenenud, siis linnaõhus tänu mootorsõidukite pidevale kasvule ja nende liiklustiheduse suurenemisele on nende heitgaasidest tingitud õhusaaste suurenenud. Siseruumides on peamiseks õhusaaste allikateks puudulik ventilatsioon, fossiilse kütuse kasutamine, ehitus- ja sisustusmaterjalid, tarbekemikaalid ja sünteetilised tarbekaupad. Linnades lisaks veel ruumidesse tungiv tänavasaaste. Kvaliteetse joogivee tagamine kogu elanikkonnale on seni lahendamata probleemiks. Tervisele ebasoodsat mõju avaldava joogivee peamiseks põhjusteks on põhjavee saaste pinnase kahjustustest inimtegevuse hoolimatuse tagajärjel, samuti riknenud ja lekkivast veetorustikust. Toidukeskkonnas on tervise suurenenud riskideks toiduainete saastatus mikroobidest ja lisatud keemilistest ainetest ning vitamiinide ja mineraalainete puudumine. Töö- ja elukeskkonnas on endiselt peamiseks füüsilisteks tervise mõjuriteks müra, ebasoodne mikrokliima ja ebasanitaarsed ja otseselt tervistkahjustavad töötingimused.

Sotsiaalse keskkonna tegurid, mis tervist ebasoodsalt mõjutavad on psühhosotsiaalne stress, tööohutuse nõuete eiramine töökeskkonnas, elukoht maal ja halvad elutingimused, kodutus, madal haridustase, vähene sissetulek, tööpuudus, millede mõju ebavõrdsuse põhjustajatenas tervises on osaliselt eelnevalt kirjeldatud. Ebasoodsatele keskkonnatingimustele on disponeeritud peamiselt mehed, tööealine elanikkond ja liikuva eluviisiga inimesed.

Käesoleval ajal on elu- ja töökeskkond peamiseks tervist määravaks teguriks (ligikaudu 60% ulatuses). Inimest ümbritseva keskkonna mõju on pidev ja arvestatav. Inimese töö- ja elukeskkonna korraldus määrab oluliselt inimese psühhosotsiaalse heaolu ja tema tervisliku seisundi. Tervise säilitamiseks ja parandamiseks on vaja korraldada keskkond selliselt, et vähendada või kõrvaldada keskkonnast tulenevate ohutegurite kahjulik toime (keskkonnareostus, müra, narkusuhaste levik jms).

Elukeskkonna terviseohutuses mängib rolli elanike majanduslike võimaluste areng. Indiviidi tasandil vaadatuna on suurimaks probleemiks vananev ja ebakvaliteetne eluase (niiskus, hallitus, ebatervislikud ehitusmaterjalid, halb soojapidavus). Probleemiks on muutunud istuv elu- ja tööviis ning kasvav tööstress. Tööandjad on vähe motiveeritud süsteemsemaks investeeringuks töötajate rekreatsiooni ja tervisekaitse. Tööandjapoolne töökohta riskianalüüs on uus suund, mille arendamise peab investeerima ka riik läbi nõustamise ja koolituste.

Eesmärk: vähendada elu- ja töökeskkonnast tulenevaid terviseriske.

Seatud eesmärkide saavutamiseks inimese tervise kõrgtasemelisel kaitsel tema elu- ja töökeskkonna terviseõhurite võimaliku tervistkahjustava mõju vähendamiseks on vajalik keskkonnast tulenevate ohutegurite riskide hindamise ja juhtimisega tegelevate püsistruktuuride täiustamine ja nende jätkusuutlikkuse ning koordineeritud tegevuse tagamine. Riiklikul tervisekaitse korraldamisel on keskkonnatervise erinevate aspektidega seotud praktiliselt kõik ministriumid ja valdkonna tulemuslikkus sõltub eeskätt sellest, kui hästi tervisekaitse on erinevatesse keskkondadesse ja tegevustesse integreeritud, samuti vastastikusest koostööst antud valdkonnas.

IV Tervise valikute ja eluviisi soodustamine

Inimene võtab iga päev vastu otsuseid ja teeb valikuid, mis võivad tema tervist soodustada või kahjustada. Kõige suuremas ulatuses määrab inimese käitumist teda ümbritsev elukeskkond oma keskkondlike, sotsiaal-majanduslike ja psühhosotsiaalsete mõjudega, mis kujundavad tema väärtushinnanguid ja eluviisi.

Tervist mõjutav käitumine sotsiaalsete rühmade lõikes erineb Eestis suuresti rahvastiku omast tervikuna. Inimeste riskikäitumine on muutunud meie ühiskonnas muretekitavaks sotsiaalseks probleemiks, mis suurendab ebavõrdsust tervises ja lühendab eluiga. Peamised käitumuslikud terviseõhurid on psühhoaktiivsed sõltuvustekitavad ained, st alkoholi, tubaka ja illegaalsete narkootikumide tarbimine, tasakaal-

lustamata toitumine, vähene kehaline aktiivsus, riskikäitumine olmes ja liikluses.

Sotsiaal-majanduslikud indikaatorid nagu haridus, sissetulek ja tööhõive on tihedalt seotud inimeste käitumisega. Kehvemal sotsiaal-majanduslikul positsioonil olevaid inimesi iseloomustab tervist kahjustavate käitumisriskide rohkus. Käitumisriskide osakaal meeste seas on oluliselt suurem võrreldes naistega. Kordades suurem on see tubaka ja alkoholi tarbimises ning sooline ebavõrdsus nimetatud tarbimisliikide osas pole oluliselt vähenenud. Soolised erinevused meeste kahjuks on suurel määral ka juurvilja tarbimises, suu hügieenis, loomsete rasvade tarbimises, soola lisamises valmistoidule, sõiduki turvavööde kasutamises jne.

Üldine suundumus eelnevatatut käitumuslikutes eelmise kümnendi vältel kogu täiskasvanud elanikkonna seas on küll toimunud tervistlikumas suunas, kuid ebavõrdsus analüüsitud sotsiaal-majanduslike indikaatorite alusel (haridus, sissetulek, tööhõive) on pigem suurenenud kui vähenenud.

Elupaigast olenevalt on maal ülekaalulisi, kange alkoholi pruukijaid ja suitsetajaid enam kui suuremate linnade elanike seas, milline ebavõrdsus on samuti püsima jäänud. Turvalisust liikluses selle traagiliste tagajärgedega pole senini suudetud märkimisväärselt tagada. Kehalise aktiivsuse ja tervisliku toitumise positiivne mõju paljude haiguste ennetamisele ja tervisepotentsiaali väljaarendamisele on leidnud laialdast tõendust. Vaatamata sellele teadmusele ei ole normaalse kehakaaluga inimeste osakaal juba palju aastaid üle 60% jõudnud ning kehaliselt aktiivsete inimeste osakaal saavutanud 1990. aasta taset.

Võimalused tasakaalustatud ja tervisliku toidu saamiseks ja juurdepääs spordi- ja terviserajatistele peavad olema oluliselt kättesaadavamad kõikidele Eesti elanikele hoolimata haridusest, sissetulekust või elukohast.

Seksuaalse identiteedi küsimused, suhted partneriga, seksuaalne vägivald ja seksuaalne ärakasutamine on peamiseks probleemideks kujunenud mitte ainult Lääne-Euroopas vaid ka Eestis. Võttes arvesse neid arenguid, on vaja reproduktiivset ja seksuaalset tervist käsitleda komplekselt läbi valikuvaaduse ja inimõiguste prisma.

Eesmärk: saavutada elanikkonna kehalise aktiivsuse tõus, tasakaalustatud toitumine, langus sõltuvusainete kasutamises ja tervislikum turvakäitumine.

Seatud eesmärgini jõudmiseks, mis määrab meie elukvaliteedi tõusu ja tervena elatud aastate kasvu, tuleb multisektooraalses koostöös viia ellu abinõud psühhoaktiivsete sõltuvusainete nõudluse ja kättesaadavuse vähendamiseks, turvaliseks käitumiseks liikluses ja

isiklikus elus, juurdepääsu parandamiseks tervislikule toidule ja kehalise aktiivsuse võimalustele ning terviseteadlikkuse ja -kultuuri kujundamisele.

V Vajadustest lähtuva, õiglase ja tulemusliku tervishoiusüsteemi arendamine

Iga inimese jaoks on oluline tervishoiuteenuste kättesaadavus ja kvaliteet.

Tervishoiusüsteemi arendamine ja jätkusuutlikkuse tagamine on võimalik eeldusel, et kohustused jagunevad õiglaselt riigi, omavalitsuste, tervishoiuteenuste osutajate, tööandjate ja inimeste vahel.

Kõigil inimestel on ühetaolised õigused ja võimalused tervishoiuteenuste kättesaadavusel sõltumata east, soost, elukohast või sotsiaalsest kuuluvusest. Piiratud ressursside tingimustes võib eelistada üht elanikkonna rühma või inimest ainult lähtuvalt tema tervise vajadustest.

Eelkõige esineb ebavõrdsust erineva sissetulekuga inimeste vahel. Suurema sissetulekuga inimestel on üldjuhul parem tervis ja lihtsam juurdepääs tervishoiuteenustele kui väiksema sissetulekuga isikutel, kelle tervis samas on halvem ja tervishoiuteenuste kasutamise vajadus suurem. Seda ebavõrdsust suurendab asjaolu, et haigestumise järel on patsiendi omaosalus Eestis tervishoiuteenuste kasutamise seotud kulude katmisel üks suuremaid EL-is. Uuringud on näidanud, et kõige vaesemate ja kõige rikkamate elanikkonnakihtide tervishoiukulutuste struktuur on erinev. Kui kõige vaesemate leibkondade kulutused on tehtud eeskätt ravimitele, siis kõige rikkamad inimesed saavad kulutada lisaks ka hambaarvile ja teiste tasulistele teenustele. Haavatavate inimrühmade hulka kuuluvad ka ravikindlustusega hõlmamata inimesed, kes moodustavad ligikaudu kuus protsenti Eesti elanikkonnast (umbkaudu 80 000 inimest) ning kellele käesoleval ajal on tagatud ainult vältimatu abi osutamine.

Eesmärk: kindlustada kõigile abivajajatele kvaliteetsete tervishoiuteenuste kättesaadavus.

Seatud eesmärgi saavutamiseks, kui inimene saab tema vajadustele vastava abi optimaalse aja ja ressursi kuluga. Tervishoiusüsteemi arendamisel ei keskenduta ainult arstiabi kättesaadavusele, vaid samaväärselt pööratakse tähelepanu tervist edendavate ja haigusid ennetavate teenuste kättesaadavuse ning iga inimese vastutuse suurendamisele oma tervise säilimise eest. Samavõrd oluline on inimeste teadlikkuse tõstmine oma õigustest tervishoiusüsteemi kui inimeste informeeritud tervishoiusüsteemi korraldusest.

Piiratud ressursi tingimustes on Eestis prioriteetseks suunaks tõhusa ja operatiivse koosöö korraldamine erinevate tervishoiuteenuste osutajate vahel. Tervishoiusüsteemi korral-

damisel tuleb lähtuda arusaamat, et keskne roll on esmatasandi tervishoiuteenustel. Esmatasandi tervishoiuteenused on kõigile inimesele elukohajärgselt kättesaadavad ja hõlmavad lisaks arsti- ja õendusabi teenustele olulisel määral ka tervise edendamist ja haiguste ennetamist. Vajadusel tagatakse teiste teenuste kättesaadavus, suunates abivajaja edasi eriarstiabi või sotsiaalhoolekandeteenuse osutaja juurde. Lisaks aktiivravile arendatakse hooldusravi ja taastusravi teenuste võrku, mis on vajalik arvestades vananeva elanikkonna ja järjest laiema krooniliste haiguste levikuga.

Sotsiaalmaksust kaetakse peamiselt teenuste osutamisega seotud kulud, infrastruktuuriga seotud kulud kaetakse peamiselt muude tulude arvelt. Tööandjate kohustus suureneb peamiselt tervishoiu ja töövõimetushüvitistega seotud kulude katmisel. Inimeste omavastutus tervishoiuteenuste kasutamisel seisneb kokkulepitud määral teenuste eest tasumises või tehes kulutusi tervise säilitamiseks ja haiguste ennetamiseks.

Tervise poliitika rakendamine ja ülesanded

Tervise poliitika rakendamise tulemuslikkus sõltub erinevate eluvaldkondade tasandite koostööst ja partnerlusest. Rolle ja ülesandeid selgelt jaotavad kokkulepped, sihtrühmade kaasamine, aktiveerimine ja võimestamine koos iga sektori investeeringutega on rahvastiku tervise poliitika põhieesmärgi saavutamisel otsustava tähtsusega. Kande roll on riikliku ja kohaliku tasandi erinevatel struktuuridel, kes töötavad koordineeritult. Siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö ja partnerlus asjaomaste teadusasutuste, Maailma Tervishoiuorganisatsiooni, Euroopa Komisjoni ning muude organisatsioonidega võimaldavad tõhusamate meetodite ja abinõude kasutuselevõttu tervise poliitika koordineeritud rakendamiseks.

Riiklik tasand

Riiklik tervisenõukogu koosneb tervishoiu arendamisega tegelevate valitsusasutuste ministritest, Riigikogu vastavate komisjonide esimeestest ja muudest olulistest otsustetegijatest.

Tervise poliitika rakendamist koordineerib Sotsiaalministeerium, kelle ülesandeks on partnerluse arendamine erinevate sektorite ja institutsioonide vahel riiklikul tasandil, poliitiliste otsuste tervise mõju analüüsi korraldamine ning tervise poliitika rakendamise koordineerimine ja hindamine.

Kesksel kohal maavalitsuses on maavanema kokkukutsutud tervisenõukogu, mille koosseisu kuuluvad erinevate sektorite esindajad, võrgustike koordinaatorid ja eksperdid.

Kohalik tasand

Parimaid tulemusi elanikkonna tervise arenduses annab sekku-

mine kohalikul tasandil, kus tervise poliitika elluviimisel on tegevus suunatud vahetult sotsiaalselt haavatavatele rühmadele. Olulisimat rolli tegevuste koordineerimisel omavad omavalitsus ning selle poolt kokku kutsutud töörühmad, kus kohustused ning vastutused on määratletud kõikidel osalevatel institutsioonidel ja organisatsioonidel. Suuremad omavalitsused rakendavad tööle tervise edendamise spetsialisti. Omavalitsuses moodustatud töörühm on partnerlussuhete looja kohalike ja riiklike institutsioonide vahelise koostöö tarvis, keskendudes põhiliselt paikkonna rühmade suutlikkuse arendamisele ning võimestamisele. Omavalitsuse arengukava sisaldab ühe osana tervise arengukava, mille koostamises osalevad kõik tervise arengule suunatud võrgustikud ning milles on määratletud eesmärgid ja sihid rahvastiku tervise poliitika põhieesmärgi saavutamiseks omavalitsuse piirides.

Kodanikuühiskond ja mittetulundussektor

Mittetulundussektor ja erinevad elanikerühmad on mõjuvõimas partner elanikkonna tervise mõjutamisel. Kodanikuühiskond saab paljusid sihtrühmi terviseprobleemide lahendamise kaasata sihipärase tegevusega, toetades neid sotsiaalselt, arendades nende suutlikkust terviseprobleemide lahendamisel ja mõjutades nende keskkonda.

Mittetulundussektor on väärtuslik partner koostööl nii organisatsioonide ja institutsioonidega kui omavalitsuste ja riikliku sektoriga.

Tervise poliitika on meie ainulaadne võimalus

Eesti elanikkonna terviseprobleemid on tõsised. Tervise poliitika ei ole nüüd enam üks valik paljudest. See on kogu ühiskonna kohustus, mis nõuab iga sektori ja tasandi pühendumist. Lähimõeldud terviseinvesteeringud ja meie kõigi ühine tegevus tervise poliitika rakendamisel võivad juba lähitulevikus tuua olulisi positiivseid muutusi rahvastiku tervises ja heaolu. Seda, kuivõrd arukalt otsustame ja toimime täna, hinnatakse tulevaste põlvkondade tervise ja heaolu järgi.

Eesti elanikkond on korduvalt üles näidanud oma tarkust, sihikindlust ja uuenduslikkust, et lahendada ületamatuna näivaid probleeme ühiste eesmärkide püstitamise ja saavutamise teel. Meil on ainulaadne võimalus tõestada iseendale ja kõigile riikidele, et oleme kavakindla tegevuse abil suutelised vähendama järjest süvenevat ebavõrdsust rahvastiku tervises. Me teame, kuidas seda teha. Peamine, mida selleks vajame, on meie ühine tahe ja pühendumus positiivsete muutuste saavutamisele.

Meil on moraalne, eetilise ja sotsiaalne vastutus tulevase põlvkondi mitte alt vedada.

Lühiuudised

Mullu külastas turismiinfot poolsada tuhat külastajat

Möödunud aastal külastas Pärnu Turismiinfokeskust info saamiseks ligi 55 000 inimest 67 erinevast riigist. 18% külastajatest olid eestlased, 82% välismaalased. Kõige eksootilisemad külalised saabusid Guatemalalt, Panamast, Nicaraguast, Antigua ja Barbudalt, Ecuadorist ja Etiopiast.

Välismaalastest külastajate seas oli kõige enam soomlasi, sakslasi, rootslasi, hispaanlasi ning inglasi.

Mais kogunevad Pärnusse mustsõstrakasvatavad

Tänavu toimub Pärnus mitmeid rahvusvahelisi konverentse. Pärnu Konverentsibüroo abil kogunevad mais siia mustsõstrakasvatavad ja septembris Zonta liikmed, et kõnelda tervisest.

Pärnu Konverentsibüroo eesmärk on koordineerida Pärnus peetavaid konverentse alates turundusest kuni organiseerimiseni ning tutvustada Pärnut kui aastaringset toimivat konverentsiturismi sihtkohta, ühendades seejuures kõik konverentsi baas- ja tugi-teenuste pakkujad.

Pärnu Konverentsibüroo asutati Pärnu linna ja era-sektori initsiatiivil oktoobris 2004. Hetkel on Pärnu Konverentsibürool 17 liiget.

Pärnakate Vaasa kultuuriprogramm tuleb kontserdimajja

29. märtsil toimub Pärnu Kontserdimajas rahvusvahelise noortefestivali "Nooruse Planeet" galakontsert, kus näeb pärnakate esituses etendust, mida esitab küllaskäigul veebruarikuus sõpruslinnas Vaasas sõprusuhete 50. aastapäeva auks.

20-minutilise rahvuslikus kavas astuvad üles Anne Uusna lauljad, Tiit Ermi juhendatav rahvamuusikaansambel Cantelo – Pärnu Kunstide Majast ja Tiit Pärnitsa rahvatantsurühm.

Pärnakate kõrval astuvad galakontserdil üles veel oma kunstiliste ja modernsete etteastetega Kasahstani, Venemaa, Ukraina, Moldova ja Läti noored.

Rahvusvahelise noortefestivali "Nooruse Planeet" eesmärk on tutvustada ennekõike professionaalsel tasemel erinevate maade muusikakultuuri. Samuti lähendada ja arendada loominguilisi suhteid erinevate maade noorte vahel ning pakkuda noorte loominguliseks tegevuseks uusi vorme ja paremini hinnata oma oskusi ja eripära. Festivalikontserdid 27.–31. märtsil toimuvad peale Pärnu veel Jõhvis ja Tartus.

Pärnu pürib aastaringseks keskuseks

Kaido Koppel planeerimis- osakonna juhataja

Kümne aastase suvepealinna kogemusega jääb Pärnu arengus seljataha oluline etapp, mis on tõestanud, et linlastes on valmisolek ja tahe turismiga tegelemiseks.

Turismiekspertide sõnul on nüüd aeg küps külaliste vastuvõtuks aasta kõigil kaheteistkümnel kuul.

Pärnu väärrib enam kui olla suvelinn Läänemere kaldal, kus elu käib hea stsenaariumi järgi kolmel ja kehvel juhul vaid ühel kalendrikuul aastas. Pärnul on ressursse, olemaks aastaringne magnet ja tõmbekeskus. Suvi kuulub Pärnu juurde sõl-

Lumivalge Pärnu rand pakub küllaga silmailu, kuid ainuüksi talvine rand magnetina ei mõju. Pärnu linn vajab aastaringset tihedat üritustekalendrit.

tumata sellest, kas Pärnu on suvepealinn või ei ole ta seda. Linn asub kahe suure keskuse Tallinna ja Riia vahel, omab sadamat ja rahvusvaheliste nõuetele kohandatavat lennujaama, mis on edukaks turismikeskuseks saamise lahutamatu osa.

Möödunud aastal märgiti Pärnu ära Suurbritannia ajalehes *The Independent* kui Euroopa kümme avastamist vääri paiga hulgas olev linn. Avastamise nimekirja kuulusid Pärnu konverentsikeskused, spaad, kaasaegsed hotellid, kohvikud-restaurantid, mis on soojad ja avatud, sõltumata välitemperatuurist.

Nelja aastaaga sisustab värvikas üritustekava igale maitselale nii meelelahutuses kui kultuuris, kontserdimaja ja

teatri repertuaarides.

Sesoonsuse vähendamise soovist on kõneldud juba mitu aastat tagasi. Pärnut ei rahulda, et linna visiitkaardiks kujuneb vaid rand, sest linnas on kordi suuremaid võimalusi heaks puhkuseks.

Linna visiitkaardid võivad olla ka spaad ja konverentsikeskused, mis on atraktiivsed vaatamata ilmastikulooledele. Ning miks mitte loodav raudtee teemapark, mis koos Lavassaare muuseumiga on plaanis lähiaastatel asutada.

Tänavu alustatakse nelja aastaaja müümist, valmistudes samal ajal põhjalikult rahvusvaheliste konverentside linna toomiseks.

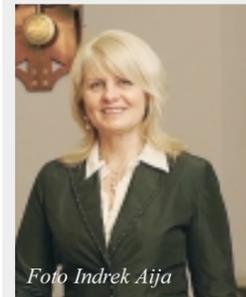
Kommentaari**Ene Tohv Ammende Villa juhataja**

Foto Indrek Aija

Mis saaks olla turismiettevõtja seisukohast veel parem kui kogu aasta kestes turismihooaeg! Isegi 10 kuud oleks suurepärase. Ettevõtja pingutustest aga jääb väheseks, kui sihtkohta ei tuntu. Seega on Pärnu Linnavalitsuse initsiatiiv aastaringse turismi arendamiseks ning turunduseks ääretult oluline.

Kuna Eesti kuulub praegu maailmas uute kuumade turismisihtmaade hulka, on tegemist parima võimaliku ajastusega. Pärnu potentsiaal spa-puhkuse ja konverentsilinnana on vaieldamatu, kuid et kliimaolud meid ei soosi, on vaja leida see oma ja õige, mis tähelepanu tõmbab ja inimesi kohale toob. Pärnu Lennujaama vastavusse viimine rahvusvaheliste nõuetega on väga oluline, lahendamaks seni sageli esilekerkivaid logistikaprobleeme.

Ettevõtjate ja Pärnu Linnavalitsuse konstruktiivse koostöö esimeste viljade hulka kuulub Pärnu Konverentsibüroo loomine enam kui aasta tagasi, mis samuti tegutseb Pärnu kui terviku huvides.

Heakorrakampaania ettevõtetele

Eesti suurim metallkäitleja AS Kuusakoski korraldab koostöös Pärnu Linnavalitsusega kevadise ettevõtete heakorrakampaania märtsi algusest 15. aprillini. Kampaania eesmärk on korradada ettevõtete territooriumid metallikolast ja suurendada ettevõtete tekkiiva metalli taaskasutusse suunamist. AS Kuusakoski on välja töötanud kolm teenusepaketti, mille abil kiiresti, mugavalt ja ohutult metallijätmetest vabaneda. Esmakordselt on Kuusakoskil kavas premeerida ettevõteteid, kes aitavad kaasa metallide taaskasutusse suunamisele. Täpsem infot www.kuusakoski.ee/?id=1116

Lühiuudised**Õpilaste teadmised kodulinna kohta pannakse viktoriini proovile**

Õpilaskviktoriin saab teoks kuuendat korda. Võistlevad põhikoolide ja gümnaasiumiastme õpilaste võistkonnad, kelle hulgas võitjad sõidavad reisile. Küsimused pärinevad Pärnu ajaloo ja tänapäevast ning on seotud pea iga eluvaldkonnaga. Võidureisil on seni käinud Ühisgümnaasiumi, Kuninga Tänav Põhikooli ja Hansagümnaasiumi õpilaskgrupid.

Viktoriin toimub 3. aprillil algusega kell 13.00 ja 15.00 raekoja suures saalis. Õpilaste võistlust teadmistes on võimalik jälgida ka internetist aadressil www.parnu.ee

Registreerus 1659. ettevõtja

Viimasena registreerunud ettevõtja osutab Port Arturis Hommiku 2 solaariumi teenust, kõige enam ettevõtteid tegutseb Pärnus jaekaubanduses - 874, kokku tegutseb Pärnu linnas majandustegevuse registri andmetel 1659 ettevõtet.

Ametlikud teated**Pärnu Linnavalitsuse planeerimis- osakond teatab, et 27. märtsist 10. aprillini on järgmised väljapanekud:****Savi tn 30 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek**

Planeeritava ala suurus on ca 39194 m². Planeeringualasse jääb Savi tn 30 kinnistu. Olemasolev ja üldplaneeringu järgne maakasutuse sihtotstarve on tootmismaa, planeeritakse 95% tootmismaad ja kõrvalsihtotstarbena 5% ärimaad. Planeeringuga kavandatud hoonestusalale võib ehitada kuni 7 hoonet. Krundi hoonestusala on pindalaga 9429 m², millest maksimaalne hoonete alune pindala on 6000 m². Hoonestus on planeeritud lähtuvalt logistilistest nõudmistest kavandatavale tegevusele.

Planeeringualale on lubatud ehitada kuni 3-korruselisi hooned maksimum-kõrgusega 15m. Kavandatud hooned peavad sobima ette-võtluspiirkonna miljööga. Piire on soovitatav rajada võrkaiana, betoon- või kivimüüriina, mille kõrgus on kuni 2m. Parkimine korraldatakse planeeringualal kinnistu siseselt. Alale ulatuvat kinnistu omanikule kuuluvat raudteeharu

17. - 30. märtsini:**Kalevi pst 124, 126, 128, 130 kinnistute detailplaneeringu avalik väljapanek.**

Planeeritava ala suurus on ca 5220 m². Planeeringualasse jäävad Kalevi pst 124, 126, 128 ja 130 kinnistud ja nende suurus on vastavalt 1194 m², 1259m², 1325m² ja 1230m².

Planeeringu eesmärgid on kinnistute jagamine, ehitusõiguse ja arhitektuursete tingimuste määramine, kommunikatsioonide planeerimine, liikluskorralduse ja parkimislahenduse põhimõtete kindlaksmääramine, haljastuse ja heakorra planeerimine. Planeeringuga nähakse ette jagada planeeritavad neli kinnistut seitsmeks krundiks, mille suurused jäävad vahemikku 495 - 888 m². Kruntidele planeeritakse üldplaneeringu kohaselt maakasutamise sihtotstarbeks väikeelamumaa. Igale krundile tohib ehitada ühe hoonet, sealjuures tohib planeeringualale ehitada minimaalselt 2 hoonet nn paarimaja. Planeeringualale on lubatud ehitada kuni

kasutatakse ainult kaubaveoks. Liikluskorralduse planeeringuga ei muudeta.

Vana-Sauga tn 1 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek

Planeeritava ala suurus on ca 1712 m². Planeeringualasse jääb Vana-Sauga tn 1 kinnistu. Planeeringu ettepaneku tegija soovib olemasolevat kinnistut jagada kaheks suurustega 1086 m² ja 626 m² kinnistuks. Kruntide maksimaalsed ehitusalused pinnad on vastavalt 320 m² ja 188m². Üldplaneeringu järgne ja olemasolev maakasutuse sihtotstarve on väikeelamumaa ja planeeringuga seda ei muudeta. Lubatud maksimaalne hoonestuskõrgus olemasolevast maapinnast on 9 m, maksimaalne korruselisus – 2 korrust. Parkimine lahendatakse omal kinnistul.

Kooli tn 23b kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek

Planeeritava ala suurus on ca 1318 m². Planeeringualasse jääb Kooli tn 23b kinnistu. Planeeringu ettepaneku tegija soovib olemasoleval kinnistul paiknevat hoonet ümber ehitada. Üldplaneeringu järgne maakasutussihtotstarve on väikeelamumaa.

2-korruselisi ehitisi, mille lubatud suurim kõrgus on 8 m olemasolevast maapinnast. Rajatavad hooned peavad olema lame- või madalal kaldelise katusega ning mahult ja stiililt sobima olemasolevasse Raeküla aedlinna miljöösse. Kruntidele ei ole soovitatav rajada piiret. Parkimine korraldatakse planeeringualal kruntide siseselt, planeeringu ala ümbritsevate tänavate funktsioonide ei muudeta.

Riia mnt, Saare tn ja Nõmme tn vahelise ala detailplaneeringu avalik väljapanek.

Planeeritava ala suurus on ca 5,4 ha. Planeeringuala hõlmab Riia mnt, Saare tn ja Nõmme tn vahelist ala ning piirnevaid tänavaid. Detailplaneeringu eesmärgid on kruntimine, hoonestusprintsipiide, ehitusõiguse määramine, kommunikatsioonide planeerimine, liikluskorralduse ja parkimislahenduse põhimõtete kindlaksmääramine, haljastuse ja heakorra planeerimine. Olemasolev maakasutussihtotstarve on 70% tootmismaad ning 30% ärimaad, linna üldplaneering

Olemasolev kinnistatud maakasutuse sihtotstarve on Kooli tn 23b – 40% väikeelamumaa ja 60% ärimaad. Muudetakse maakasutuse sihtotstarbeid 5% võrra, planeeritakse 65% ärimaad ja 35% väikeelamumaa.

Lubatud maksimaalne korruselisus ärihoonetel ja individuaalelamutel on 3 korrust, lubatud on ehitada kuni 3 eraldi hoonet. Krundi maksimaalne täisehitusprotsent on 33%. Lammutatava kuuriosa ase heakorradatakse ja haljastatakse. Olemasolev haljastatud õueala säilitatakse. Juurdepääsud planeeringualale on võimalikud Kooli ja Liiva tänavatelt.

Detailplaneeringute eesmärgid on ehitusõiguse ja arhitektuursete tingimuste määramine, kommunikatsioonide planeerimine, liikluskorralduse ja parkimislahenduse põhimõtete kindlaksmääramine, haljastuse ja heakorra planeerimine. Avalik väljapanek toimub planeerimis- osakonna lakasaalis aadressil Uus tn 5, planeeringutega saab tutvuda tööpäeviti kella 8.00 – 16.00. Selle kestel võib esitada kohapeal, saata posti teel elektronpostiga, aadressile Yllet@lv.parnu.ee, kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid planeeringute lahenduste kohta.

näeb alale ette ärimaad sihtotstarvet.

Kinnistu Riia mnt 233a kruntimise tulemusena planeeritakse kaks 50% tootmismaad ja 50% ärimaad sihtotstarbega krundi, kaks 100% ärimaad sihtotstarbega krundi ja üks tootmismaad sihtotstarbega krunt alajaama tarbeks.

Riia mnt äärde planeeritavale ärimaad kinnistule nähakse ette hoonestusala, mille Riia mnt poolse osa kõrgus on kuni 9m ja tagumise osa kõrgus 16m, teiste planeeritavate kruntide hoonestuskõrguseks nähakse ette 12m. Kinnistute Riia mnt 231a ja 233 hoonestusõigusi ega -alad ei muudeta. Olemasolev haljastus säilib, moodustatavate kinnistute piiridele rajatakse kõrghaljastus.

Avalik väljapanek toimub planeerimis- osakonna lakasaalis aadressil Uus tn 5. Planeeringutega saab tutvuda tööpäeviti kella 8 -16 ja selle kestel võib esitada kohapeal, saata posti teel või elektronpostiga, aadressile Yllet@lv.parnu.ee kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid planeeringute lahenduste kohta.

Arengul ei ole piire

Mart Viisitamm
Pärnu linnapea

Oskused jagunevad suurelt jaolt kaheks. Ühed on need, mille meile on andnud loodus. Teised on need, mis tuleb enesel selgeks õppida. Andekat ja ilusat noort inimest vaadates tekib pahatahtmatult küsimus – äkki on ta võimeline veelgi enamaks?

Looduse kingitus ja inimese looming

Nii see ei ole mitte ainult meie, inimhingede seas, vaid terves maailmas. Mäed, jõed, maa-vaarad on looduse kingitus. Pole ju saladus, et rikkamate riikide hulka kuuluvad maad, mis on

oma kapitali rajanud naftale. Võime ju öelda, et ega nad elamiseks rohkemaks midagi muud vajagi! Ent kindlasti pole see nii. Looja poolt antud kingitus ei välista, et omaenese töö ja sihikindla arendustegevusega loodaks ka midagi sellist, mis pole mitte lihtlabane süllekukkunud õnn, vaid juba inimlooming.

Kuigi laulusalm ütleb, et ei seedrid ei palmid kasva me maal, ei tähenda see sugugi, et Eesti poleks eriline. Meil eestlastena on palju, mille üle uhkust tunda: olgu laulupeo traditsioon, olgu meie kõrge haritus, olgu kaunid rannad. Või olgu selleks siis fakt, et elame kaunis linnas, mida ei tunta ega tunnustata üksnes Eestis, vaid terves Euroopas.

Väärime enam kui olla hiiglaslik puhkeküla

Meri, rand ja kuurortlinna saatus - need peavad meile jääma koos suvepealinna traditsiooniga.

Kuid kindlasti peab Pärnu olema mitmepalgelisem. Ei ole me ju ometigi ettekandjad, kes üheksa kuud üksluisuse loori all kannatavad, et siis kolmeks kuuks eredalt oma tööülesandeid täitma hakata?

12 kuu kontseptsiooni silmas

Pärnu suveelu saab tänava esimese rannapromenaadi lõigu võrra rikkamaks, järgmised aastad peavad tooma linna objekte, mille läbi võidab aastaringne Pärnu.

pidades ei räägi me mitte praeguse ilusa kaotamisest, vaid pigem olemasoleva täiendamisest. Me räägime sellest, et kogu linna areng ei tohi olla suunatud vaid hiiglasliku puhkeküla ülesehitamisele.

Sest puhkeküla on kallis, puhkeküla on võõras, ning mis põhiline - puhkeküla on enamjaolt tühi.

Ma usun kindalt, et arvestades meie riigi üleüldist negatiivset iivet pole õige elada kogu aeg vaid kellegi teise teenimise nimel. Ma usun, et pimedad aknad ja kättesaamatud kinnisvarahinnad pole see, mida oma riigilt või linnalt ootame. Me tahame eelkõige paremaid töötühtusi, paremat haridust, turvalisemat õhkkonda ning toetust ka nendel hetkedel, mil seda enim vajame.

Pealehakkajate ja suunanäitajate linn

Pärnu elanikud võivad olla uhked. Meie linn on Eestis ainulaadne. Meie linna ajalugu on samuti eriline ja tõelist uhkust võib iga pärnakas tunda iseäranis päeval, mil tähistame Eesti riigi iseseisvuse väljakuulutamise aastapäeva. Olime seega juba 1918ndal aastal

pealehakkajad, olime juba siis suunanäitajad tervele Eestile. Ja ma ei näe praegugi ühtegi põhjust, miks ei peaks me ka täna suutma olla eeskujuks.

Kindlasti on selles suunas juba samme astunud.

Ettevõtluse toetamiseks käivitame Pärnu linnas ettevõtlusinkubaatori, parema heakorra ja turvalisuse tagamiseks asutame munitsipaalpolitsei. Töökohtade tekitamiseks Pärnu elanikele on loomisel Loodu-Pärnu tööstusküla.

Küllap on Tallinna järel teise linnana pensionäridele lisatoetuse maksimine märguande ka ülejäänud omavalitsustele, et sotsiaalprobleemid pole ainult riigi probleem. Ja kindlasti aitab pärnakate eluolu parandada ka praeguse linnavalitsusliidu käivitatav munitsipaalmaajade ehitamine.

Usun, et ma ei eksi, kui ütlen: linna eesmärk on pakkuda oma elanikule maksimaalset. Linna eesmärk on olla täisväärtuslik elukeskkond hoolimata aastaajast. Praegune elanike juurdekasv on igati positiivne tendents, mida omalt poolt peame kõigiti soodustama.

Oleme küll andekad, kuid alati võib leida midagi, milles võiksime olla veel paremad!

Iseseisvuse väljakuulutamise mälestusmärk leiab koha hotelli Pärnu ees

Aasta tagasi märtsis otsustas Pärnu Linnavolikogu, et Pärnusse peab kerklma Eesti Vabariigi Iseseisvuse väljakuulutamise mälestusmärk, ning tegi selle korraldamise ülesandeks linnavalitsusele.

Mart Alliku
abilinnapea

Iseseisvuse saavutamist sümboliseeriva mälestusmärgi avamise päev on kõige hiljemalt 23. veebruar 2008, mil tähistatakse Eesti Vabariigi 90. aastapäeva. Vahepeal seisab ees hulk töid, millele pani alguse juba mullu 10. oktoobril välja kuulutatud ideekavandite konkurss.

Konkursil 26 tööd

Eesmärk oli leida iseseisvuse

väljakuulutamise mälestusmärgile sobivaim skulpturaalne ja arhitektuurne lahendus, mis pidi tähistama iseseisvuse esmakordset väljakuulutamist Pärnus 23. veebruaril 1918 aastal. Konkursile laekus 26 tööd, millest komisjon tunnistas kõigile tingimustele vastavaks 25.

Konkursi komisjon oli üsna üksmeelselt nõus, et I preemia pälvib töö, märgusõnaga "Rõdu", mille autoriteks on Mart Aas, Kaarel Eelma ja Mikk Mutso. Töö kujutab originaalmõõdetes kunagise Endla teatrimaja rõdu koos peasissepääsuga, millele on lisatud tekst "Manifest Eestimaa rahvastele" ja kirjeldused selle kohta, milliste sündmuste käigus ning kelle poolt manifest rahvale ette loeti. Autorite nägemuses asuks mälestusmärk Rütüti platsil.

Jäädvustamaks Endla teatrimaja ajaloolist asukohta ja arvestades Pärnus Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamise traditsiooni, mis on seotud manifesti ettekandmisega kunagise Endla rõdu asukohas, näeb linnavalitsus

Eesti Vabariigi iseseisvuse väljakuulutamise mälestusmärgi hotelli Pärnu ees, Aia tänava

Mälestusmärgi eskiis hotelli Pärnu ees.

poolisel küljel. Kuna 2001. aastal valmis Rütüti platsi arhitektuurne lahendus, millest osa ootab veel teostamist, vähendaks mälestusmärgi paigaldamine autorite näidatud asukohta võimalust ehitada välja Rütüti plats tervikuna.

Hotelli omanikud nõus

Hotelli ees asuks mälestusmärk näoga Aia tänava poole ja oleks seega hästi nähtav ja arusaadav ka Aia tänaval liiklejale. Samuti saaks Rõdul kõnesid edasi pidada, nii nagu see toimus 1918. aastalgi. Ka võib

hotelli esist tänavalõiku liikluse ümbersuunamisega kasutada suuremate ürituste korraldamiseks.

Mõte mälestusmärgi paigutamisest Pärnu hotelli ette on leidnud poolehoidu ka hotellioanikes. Nimelt kavan-

datakse hotelli renoveerimisel hoone Aia tänava poolele küljele spetsiaalset klaasfassaadi, millele trükitakse toonase Endla teatrimaja foto.

Selline fotoga klaassein annaks parema ettekujutuse kogu vana teatrimaja ilust ja oleks ühtlasi moodsaks ja dekoratiivseks fooniks Rõdule.

Rõdu valmistamise materjalina on kaalutud helehalli poleeritud graniiti, mis on tugev ning meie kliimasse sobiv looduslik kivim.

Tekstilised osad graveeritakse kas vasest või mõnest muust metallist plaatidele. Tähtis osa on ka objekti valgustamisel.

Rahastavad nii linn kui ka annetajad

Linnavalitsus jätkab mälestusmärgi rajamisel koostööd nii autorite kui ka hotelliomanikega.

Sel aastal on mälestusmärgi püstitamiseks linna eelarves miljon krooni. Kuid mälestusmärgi kogumaksumus kujuneb tõenäoliselt suuremaks.

Arvestades mälestusmärgi olulisust, on avatud vabatahtlikeks annetusteks SEB Eesti Ühispannas arvelduskonto 10902001628003 märgusõnaga "Vabadussammas".

Täname kõiki lahkeid annetajaid!

Pärnu kuldsuu 2006

Rudolf Purge

Pärnu kuldsuu tiitlile on koolinoored mõõtu võtnud alates 1999. aastast. See on võistlus, mis toob kokku sõnaosavad noored ja sõnaosavust hindava žürii. Tänavuaastane parim väitleja on Rudolf Purge, kelle tugevuseks hinnati veenvust, diktsiooni ja esinemise meisterlikkust. Emakeele päeval, 14. märtsil, mil intervjuu salvestame, ei ole Sütevaka Humanitaargümnaasiumi poisi emotsioonid veel kustunud.

Kuidas Sina tähistad emakeelepäeva?
Panin hommikul lipu välja.

Mida tähendab Sulle tiitel Pärnu kuldsuu?
Tore tiitel. Aga ega ma seda rõhuta. Need, kes teavad, need teavad.

Mida Sa pidid tegema, et saada tiitel?
Esitama neli kõnet.

Millisel teemal esitasid võidukõned?
Esimene kõne rääkis linnade hüüdlausest, sealhulgas ka Pärnu omast. Teine kõne oli kohalikul introteemal, selleks oli viinakatk. Läbi tavalise koolitunni tegin kuulajale sel-

geks, kui populaarne on alkohol tänaste noorte seas.

Millisena hindad nende inimeste sõnaseadmise või väitlemisoskust, kes Sind igapäevaselt ümbritsevad?

On kaks iseäsa, kas vaieldasõprade ringis või esineda avalikult. Sõprade seas saab igalüks hakkama, aga rahvahulga ees üles astuda kõik ei suuda. Iva võib olla kõnes hea, aga väga suure osa edust moodustab esinemiskunst. Oskus panna inimesed enda iva kuulama.

Kuidas läks Sul vabariiklikul võistlusel?

Hästi, sain eriauhinna. Pärnut esindas võistlusel kaks inimest. Silma hakkas, et vabariikliku võistluse tase polnud Pärnu korraldatust kõrgem. Võistlusele oli võetud ka neid, kes olid võitnud oma klassis või muul pisemal võistlusel.

Räägi oma tunnetest, mis käivad kaasas Pärnus elamisega?

Pärnus me ei ole rahul sellega, mis meil on. Kuigi eemalt vaadates paistavad tänu suvepealinna tiitlile Pärnu võimalused paremad. Kui lumi maas, ei ole noortel tegevusteks palju valikuid. Samas kui sõita näiteks Põltsamaale ja vaadata tee peale jäävaid asustusi, siis sealne olukord on tunduvalt nukum.

Milliga ei ole noored rahul?
Noortekeskuste töö pole hoogu sisse saanud.

Milliga on noored rahul?
Suvega ☺

Milline on Pärnu eripära Sinu meelest?
Mõnusa aja veetmiseks on kõik kompaktselt koos.

Kas sead oma tuleviku Pärnuga?
Miks ka mitte.

*Küsitles Signe Leemann.
Foto Indrek Aija.*

ALATES 5. APRILLIST LINNAGALERIIS

Taje Trossi "La Clinica de lo Existente" - eksistentsi kliinik lahkab liha ja vaimu ühisosa ja keskendub selle määratlemisele nii feminiinses kui maskuliinses dimensioonis. Installatsiooni vormi valatud realistlik skulptuurikompositsioon loob inimese erinevate osiste vahel uudseid, kuid samas eluliselt toimivaid seoseid.

ENDLA TEATER ESITLEB:

"Jussikese seitse sõpra", etendus mudilastele Väike Jussike elab koos emme ja issiga ning üle kõige meeldib talle pühapäev. Pühapäev meeldib talle sellepärast, et siis on kogu pere kodus. Kõik saavad koos puhata ja teha seda, mis kõige rohkem meeldib. Jussikesele meeldib kõige rohkem mängida. Teised päevad Jussikesele niiväga ei meeldi, sest siis peab tema lasteaias ja vanemad tööolena. Jussike otsustab Pühapäeva üles otsida ja paluda, et Pühapäev talle tihedamini külla tuleks. Jussikese tee Pühapäeva juurde kujuneb päris pikaks, aga ootamatult vahvaks ja huvitavaks!

APRILLIKUU KULTUURIKALENDER

L 1. aprill

kell 12 "Muinasjutt Pöial-Liisist" Endla teatris
kell 19 "Rehepapp" Endla teatris
kell 19 "Agnes" Endla teatri Küünis

P 2. aprill

kell 18.30 Tantsuõhtu eakatele Nooruse Majas

E 3. aprill

kell 19 "Meeletu" Tallinna linnateatri etendus
Endla teatris

K 5. aprill

kell 12 "Kaval-Ants ja Vanapagan" Endla teatris
kell 17 Taje Tross "La Clinica de lo Existente".
Näituse avamine Linnagaleriis
kell 19 "Sõbrapäev" Endla teatri Küünis

N 6. aprill

kell 19 "Linda tahab lahutada" Endla teatris
kell 19 "Vee mälu" Endla teatri Küünis
kell 19 Madrigalikomöödia "L'amfiparnaso"
Pärnu kontserdimajas

L 8. aprill

kell 16 Marju Riisikamp - Irén Lill (klavessiinid)
Ammende villas
kell 16 "Liliputtide tsirkus" Pärnu kontserdimajas
kell 19 "Mis värvi on vabadus" Endla teatris

R 7. aprill

kell 11 Konverents "Mis on teatri hind?" (eelregistreerimisega) Endla teatris
kell 19 "Kauka jumal" Endla teatris

P 9. aprill

kell 17 Anna Raudkatsi 120.sünniaastapäeva kontsert Pärnu kontserdimajas
kell 19 "Mis värvi on vabadus" Endla teatris

T 11. aprill

kell 19 "Sõbrapäev" Endla teatri Küünis

K 12. aprill

kell 18.30 Linetantsu kursused Nooruse Majas
kell 19 "Vee mälu" Endla teatris

N 13. aprill

kell 18 Seltskonnatantsu kursused Nooruse Majas
kell 19 "Kauka jumal" Endla teatris
kell 19.30 "Cantores Vagantes" Eliisabeti kirikus

L 15. aprill

kell 11 Pärnu rulluisuudatlon Pärnu Sõudeklubis
kell 16 Klaudia Taev - 100 Pärnu raekojas
kell 19 "Rehepapp" Endla teatris

P 16. aprill

kell 19 "Viimane näitus" Endla teatris
kell 19 Suure Reede kontsert Pärnu kontserdimajas

E 17. aprill

kell 18.30 Tantsuõhtu eakatele Nooruse Majas
kell 19 Tallinna Linnateatri etendus "Impro-3"
Endla teatris

T 18. aprill

kell 12 "Kadunud linn - pärimusmuusika ja tsirkus" Pärnu kontserdimajas
kell 19 Liisi Koiksoni plaadiesituskontsert Endla teatris

K 19. aprill

kell 19 "Sõbrapäev" Endla teatri Küünis

L 20. aprill

Lastekirjanduse Teabekeskuse infopäev
Keskraamatukogus
kell 17 Orienteerumisneljapäevak (lühirada)
Rannapargis

R 21. aprill

kell 19 Saksafonikvartett Saxest Pärnu kontserdimajas
kell 18.30 Linetantsu kursused Nooruse Majas
kell 19 "Martini ja Mary lugu" Endla teatris

L 22. aprill

kell 11 Maisquashi Eesti Karikavõistluste 6. etapp (B-liiga)
kell 12 "Jussikese seitse sõpra" esietendus
Endla teatris

P 23. aprill

kell 14 "Aplaus Plus 10", kontsert Sanatooriumi Tervis kultuurikeskuses
kell 17 Tantsupühapäev - tantsugrupp "Capoeira" Endla teatri Küünis

T 25. aprill

kell 19 "Sõbrapäev" Endla teatri Küünis
kell 18 "Kammerlaul gurmaanidele" Pärnu Uue Kunsti Muuseumis

K 26. aprill

kell 18.30 Linetantsu kursused Nooruse Majas
kell 19 Laulukontsert "Teel karussellile"

Ammende Villas

N 27. aprill

kell 17 Orienteerumisneljapäevak (lühirada)
Niidupargis
kell 17 Kohtumine näitleja Andres Otsaga
Endla Teatrikohvikus

kell 18 Seltskonnatantsu kursused Nooruse Majas
kell 19 "Linda tahab lahutada" Endla teatris
kell 19 Jazзкаar: Vita Rusaityte Sambossa
Allstars (Leedu) Endla teatri Küünis

R 28. aprill

kell 19 "Kauka jumal" Endla teatris
kell 19 "Ma nägin inimest" Marek Talts
autoriõhtu Endla teatri Küünis

28.-30. aprill Eesti koondise katsevõistlused sõudmises Pärnu jõel

L 29. aprill

kell 11 Pärnu 47. tänavasõit jalgrattaspordis
Ranna rajooni tänavatel
kell 11 Maisquashi Eesti Karikavõistluste 6. etapp (A-liiga)

kell 19 "Mis värvi on vabadus" Endla teatris
kell 19 "Viimane näitus" Endla teatris
kell 19 "Mozart 250-hüti" Pärnu kontserdimajas

28.-30. aprill Eesti koondise katsevõistlused sõudmises Pärnu jõel

P 30. aprill

kell 12 Püha Loomaia Rattaralli Niidu pargis
kell 18.30 tantsuõhtu eakatele Nooruse Majas
28.-30. aprill Eesti koondise katsevõistlused sõudmises Pärnu jõel

Võimalike muudatuste eest kultuurikalendris lehe väljaandja ei vastuta.

NÄITUSED

3. märts - 6. aprill Endla Teatrigaleriis Arne Maasiku fotonäitus "Võsad"

10. märts - 9. aprill Uue Kunsti Muuseumis Eesti Tekstiilikunstnike Liidu aastanäitus ning Ungari Noorte Tarbekunstnike Stuudio näitus

5.- 22. aprill Linnagaleriis: Taje Tross "La Clinica de lo Existente"

5. aprill - 25. mai Uue Kunsti Muuseumis Jelena Pahomova kollaažinstallatsioonid

6. aprill - 4. mai Endla Teatrigaleriis Mara Koppeli näitus "Kahestatud"

15. aprill - 25. mai Uue Kunsti Muuseumis Einari Heinola (Soome) puuskuulptuurid, Reiner Kühnle (Saksamaa) ja Anna WildRose (Soome) objektid, töötoad lastele

26. aprill - 6. mai Maalinäitus Linnagaleriis: Andrus Rõuk "Võluvaim".
Nooruse Majas: Pärnu Rahvaulikooli maali-

studio kursusetööde näitus
Keskraamatukogus: Pärnu Pitsistuudio niipiltsi näitus, "50 aastat Euroopa Nõukogu kunstinäitus" - kunstilakate näitus, Agape huvialakooli kunstiringi kevad-

näitus, raamatunäitus "Hoi oma tervist", loodusraamatute näitus "Linnast välja"

Alates 7. aprillist Mai kinos

JÄAAEG 2: SUUR SULA

Mis juhtub siis, kui jääaeg ühel hetkel otsa saab ning kõikjal kõrguvad lumised mäetipud ja liustikud sulama hakkavad? Kuidas saavad selles olukorras hakkama juhmivõitu laiskloom Sid, rahulik mammut Manfred ja keevaline tiiger Diego? Ootavad uued peadpöörivad seiklused ning kohtumised mitme uue tegelasega. Aegajalt ristub kangelaste tee siiski ka hüsteerilise orava Scratiga, kes on pidevalt mures oma kalli tammetõru pärast.

Lustiline animakomöödia "Jääaeg 2" on järg 2002. aastal valminud "Jääajale", kõigi aegade edukaimale animafilmile Eesti kinodes. Seegi kord jõuab film meieni EESTI KEELES! Peategelastele andsid jälle oma hääle Anu Lamp, Marko Matvere ja Lembit Ulfsak, lisaks neile lööb kaasa hulk muid tuntud näitlejaid.

L 15. aprill kell 19 Pärnu kontserdimajas Suure Reede kontsert. Bach, Missa h-moll Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Concerto Copenhagen, dirigent Paul Hillier

Concerto Copenhagen on Põhjamaade juhtiv vanamuusikaorkester, tegutseb 1990. aastast. Ansambel on Euroopas hästi tuntud nii tänu mängukvaliteedile kui ka mitmekesisele repertuaarile. Alates 1999. aastast on ansambli muusikadirektor nimekas klavessinist Lars Ulrik Mortenson, kes on ka Euroopa Liidu Barokkorkestri muusikadirektor ja dirigeerib barokk- ja klassikalisi oopereid Kopenhaageni Kuninglikus Ooperis.

